ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5517 | 18/31 ՄԱՐՏ 1904 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 13 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1322 | ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5517

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հռոմէական Եկեղեցիի անդրանիկ դուստր Ֆրանսան անսայթաք եւ անընդհատ յարատեւութեամբ կը շարունակէ հակակղեր պայքարը։ Ներկայ օր առաջ, Երեսփ. Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկեց կրօնական միաբանութեանց ուսուցման իրաւունքը ջնջող օրինագծին ամբողջութիւնը։ Ասիկա կը նշանակէ թէ Ֆրանսա որոշած է միանգամ ընդ միշտ արգիլել կրօնական դաստիարակութիւնը եւ անոր հաստատել լոկ աշխարհական կրթութիւնը։ Հռոմէական Եկեղեցիին պետը, Պապը, չէր կրնար բնականաբար անտարբեր կենալ իր անդրանիկ դստեր այս ատրճան հակակղեր ընթացքին։ Ուստի իր մէկ ճառին մէջ կծու լեզու մը գործածեց Ֆրանսայի դէմ։ Ան ալ յանձնաբարեց իր Վատիկանի դեսպանին՝ խիստ դիտողութիւն մը ընել Պիոս Ժ.ի այդ ճառին դէմ։ Եւ ահա լուր ելաւ թէ Վատիկան ալ պիտի կանչէ Բարիզի իր դեսպանը, եւ թէ հանրապետական կառավարութիւնն ալ հրաման ղրկած է իր Վատիկանի դեսպանին՝ մեկնիլ պապական արքունիքէն։ Եթէ այս լուրերը ստուգուին, գործը վերջնական խզումի կը յանգի, որմէ հանգուցեալ Պապը Լեւոն ԺԳ. միշտ զգուշանալ ջանաց։ Իսկ Ներկայ Պապը, կ'երեւի թէ, աւելի խիզախ է ու չի կրնար համբերել Ֆրանսայի ցուցուցած այս ատրճան յանդուգն հակակղեր քաղաքականութեանը։

Բայց ամենայն հաւանականութեամբ, գործը այս անզուանքը չէր հասներ, եթէ Պ. Լուպէ նախագահին Հռոմ այցելութեան պատահականութիւնը չըլլար։ Չի աւելորդ է ըսել թէ Վատիկանեան շրջանակներուն մէջ շատ գէշ տպաւորութիւն կ'ընէ այդ այցելութիւնը, որուն նմանը չէ ըրած դեռ ոչ մէկ կաթոլիկ ազգի կաթոլիկ վեհապետը, յորմէ հետէ յաւիտենական քաղաքը ելած է Հռոմայ քահանայապետին ձեռքէն։ Մանաւանդ գէշն այն է որ Ֆրանսայի նախագահին Հռոմ ուղեւորութիւնը՝ լոկ Իտալիոյ Թագաւորին յատուկ այցելութեանը համար պիտի ըլլայ, առանց որոշուելու Պապին ալ գէթ քաղաքավարական այց մը ընել, ըստ որում Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը միայն Վիքթոր Էմմանուէլ Գ. Թագաւորին տրուելիք այցելութեան ծախքը քուէարկեց, իսկ Վատիկանին համար յիշատակութիւն անգամ չըրաւ։ Ըսել է որ Պ. Լուպէ Հռոմ պիտի երթայ ու դառնայ, առանց ուշադրութիւն ընելու թէ ո՛վ կայ Վատիկանի մէջ։ Դեռ ո՛չ մէկ կաթոլիկ ազգ այսքան անտես ըրած էր Կաթոլիկ Եկեղեցիի պետը։

Իսկ թէ ինչ պիտի ծագի երբ Ֆրանսայի ու Վատիկանի յարաբերութեանց խզումը վերջնական իրողութիւն դառնայ, ապահովաբար ոչինչ, բայց թէ Քոնքորտայի ջնջումը։ Արդէն Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Քոմպ անցեալ տարի յայտարարեց թէ այդ ջնջումը ժամանակի խնդիր է լոկ եւ այն ատեն պիտի կատարէ զայն, երբ Վատիկանի կողմէն առիթը տրուի։ Արդ՝ ինչ աւելի մեծ առիթ քան Պապին ճառը Ֆրանսայի կրօնական քաղաքականութեանը դէմ։ Փոխադարձաբար, աւելի ի՛նչ մեծ ցաւ կրնար պատճառել Վատիկանի Ֆրանսան քան իր պետը Հռոմ ղրկելով առանց որոշելու որ Պապին ալ այցելութիւն տայ անիկա։

Բնական է թէ ներկայ հանգամանքներուն մէջ, երբ կիրքերը երկու կողմէն այսքան դառնացած են իրարու դէմ, Պիոս Ժ. ալ շատ յօժար չպիտի ըլլար ընդունելու Պ. Լուպէն, սակայն վերջապէս առաջին քայլը դէպի ցրտութիւն՝ Ֆրանսայի կողմէ այն ատեն առնուեցաւ, երբ որոշուեցաւ փոխարինել Վիքթոր Էմմանուէլ Գ. Թագաւորին Բարիզ ըրած այցելութիւնը։ Մինչդեռ Աւստրիոյ կայսրը Իտալիոյ զինակից ըլլալով հանդերձ՝ այսքան ատեն կը զգուշանայ Հռոմ երթալէ, մի միայն Պապը չվշտացնելու համար։ Որովհետեւ Վատիկանեան արքունիքէն գէշ կ'երեւայ որ եւ է այցելութիւն Իտալիոյ Թագաւորին, իսկ կաթոլիկ վեհապետի մը մանաւանդ՝ ուղղակի հարուած մը կը համարի իր այն ակնկալութեան եւ յոյսին դէմ, զոր միշտ կը տածէ օր մը նորէն տէր ըլլալու յաւիտենական քաղաքին։

Ասկէ դիւրին է գուշակել թէ որքան վիշտ կը պատճառէ այժմ Պ. Լուպէի այցելութիւնը՝ Հռոմ։ Ահա այդ ցաւին արտայայտութիւնն էր Պիոս Ժ.ի ծանօթ ճառը Ֆրանսայի դէմ։ Եւ կ'երեւի թէ այդ ճառն է որ առաջ պիտի բերէ Հանրապետական կառավարութեան ու պապական արքունիքին միջեւ վերջնական խզումը, որուն աւելի կը նպաստէ բնականաբար Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովի վերը յիշուած այն քուէարկութիւնը, որ խապառ կ'արգիլէ կրօնական միաբանութեանց ուսուցման ամէն իրաւունքը։

Եւ դիտել պէտք է թէ Իտալիա այնքան մօտենալ սկսաւ Ֆրանսայի որքան այս վերջինը հեռանալ ուզեց Վատիկանէն։ Իրաւ է թէ Ֆրանսա Իտալիոյ աչքը մտնելու համար չէր որ ձեռնարկեց իր հակակղեր պայքարին. բայց իր այդ քաղաքականութիւնը դիւրացուց եւ հարթեց Իտալիոյ դէպի Ֆրանսա մերձեցման դժուարութիւնները, որոնք անընկճելի պիտի մնային, եթէ Ֆրանսայի վարչութիւնը ձեռք ունեցողներուն մեծամասնութիւնը կղերական, կամ որ նոյն բանն է ըսել, պապական ըլլար։

Սակայն սա ալ ստոյգ է թէ Ֆրանսա հակակղեր պայքարին այս դժուարութիւններն ու կնճիռներն ալ չէր ունենար, եթէ սկիզբէն ի վեր զուտ ազգային կալլիքան Եկեղեցի մը հաստատած ըլլար իր ուրոյն անկախ պետով. փոխանակ Պապէն կախում ունենալու, այսինքն փոխանակ զինքը իր Եկեղեցիին գլուխը ճանչնալու։ Եւ այդպէս ըրած չըլլալնուն համար է որ այսքան դժուարութիւններ կը կրէ, ու հակառակ ծայրայեղութեան մէջ կ'իյնայ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Պաշտօնանկ վարժապետը.— Ուսումնական խորհուրդի գործունէութիւնը.— Կարուհիներու հանդէսը.— Հրեշտակապետի վանքը.— Տիկնանց խնամակալութիւնը։

Հոս պիտի չգրե՛մ իր անունը։ Այս պատիւը չեմ ուզեր խնայել իրեն, քանի որ քիչ մը բարեկամս է։ Այս պահուս, մինչ Թղթակցի պարտականութեանս գիտակցութիւնը տեղի չի տար բարեկամութեանս առջեւ, միւս կողմէ մեղմացնող պարագաներու խառնուրդ մը կ'ունենամ ու չե՛մ կրնար գտնել։

Տարեց վարժապետ մըն է ան. տնօք-տնօք, կնօք-որդօք, ընտանիքի մը հայրը, որ իր մէկ անմարդավայել արարքովը հրաժարուած է վարժարանէն։ Ուսումնական Խորհուրդը վերջին պատիւ մըն ալ ըրաւ իրեն. խղճահարութիւնը՝ մարդէ մարդ կը տարբերի. աւելի բան չենք ըսեր։

Իր այս մոլութիւնը՝ զինքը շրջեցուցած է քաղաքէ քաղաք, գաւառէ գաւառ ու այդ [illegible] իր գլխին վրայ կախուած սո՛ւրն էր, որմէ չվախցաւ. Ամէն տեղ իր արարքին հետեւանքը քաշեց, գրեթէ ամէ՛ն տեղէ արտաքսուեցաւ։ Զրկանք մը չընելու համար, հոս, հա՛րկ է ըսել թէ իր սահմանուած ճիւղերուն մէջ յաջո՛ղ էր. գիտակցօրէն կրնար աւանդել զանոնք, բայց, մոլութիւններ կան, որոնք կրնա՛ն սրբել ամէն ուրիշ յատկութիւններ։ Օսքար Ուայլտի մը արարքը՝ պատճառ եղաւ որ Ֆրանսայի կապելաններուն մէջ անօթի՛ մեռնի։ Այս պարագան ալ անո՛ր կը նմանի։

* * *

Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք թէ Ուսումնական Խորհուրդը իր վրայ դրած յոյսերնիս կը մարմնաւորէ։ Մանուկ էֆ. Անսուրեան, իբր ատենապետ, օգտակար ըլլալու որոշումը ասո՛ր կ'երեւի ա՛լ եւս ու իր սուղ ժամերը — Ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգմանի պաշտօնը կը վարէ — կը յատկացնէ կրթական գործին յառաջացման։ Լեզուագէտ ազգային մըն է ինք ու զարգացած։ Հոգաբարձութեան միւս անդամներն ալ ատենապետին վայելո՛ւչ ընկերներ են։ Տոքթ. Ն. Պայընտըրեան էֆ. գոլէճական ու համալսարանական։ Արմենակ էֆ. Թորգոմեան, դեղագէտ ու զարգացած երիտասարդ մը, որուն դեղարանը բոյնն է քաղաքիս քիչ շատ զարգացած տարրերուն։ Ռուբէն էֆ. Գազանճեան, դպրոցին պիտակն բարձրացնելու համար լա՛ւ ծրագիրներ ու իրականանալի՛ աղբիւրներ ցոյց տուող պարկեշտ երիտասարդ մը։ Գէորգ էֆ. Մեծատուրեան, պատուաւոր փաստաբան մը ու զարգացած ազգային մը, սիրուած քաղաքիս ամէ՛ն դասակարգէն հաւասարապէս։ Գարոյր էֆ. Պօղոսեան, կառավարական պաշտօնեայ, Դաւիթ էֆ. Փիշտոփճեան, փորձառու վարժապետ մը, որ հիմա տուտօրի է անցած։ Արդ՝ այսչափ պատուաւոր, գիտակից ու սիրելի անդամներ բովանդակող ժողովէ մը բարւոք պաշտօնավարութիւն կ'ակնկալուէր. ուրա՛խ ենք որ յուսախաբ չեղանք։ Միա՛յն, պիտի աղաչէի որ Սեդրակ էֆ. Օտապաշեանն ալ հրաւիրուէր, որուն ունեցած հմտութիւնը հաւասարող ազգային մըն ալ ե՛ս չեմ ճանչնա՛ր Սըվազի մէջ։ Գիտո՛ւն երկրաչափ մը ու երկրաչափ գիտուն մը. ահա այսչա՛փ։

* * *

Քիչ մը վերը չորս տողերս գաւառանք մը չպիտի նկատուին, եթէ արդիւնքը ներկայացնեմ։

Ամիս մը առաջ, սիրելի Տօքթէօրս, զիս Արամեան վարժարանը առաջնորդեց, ուր, նոր ճիւղ մըն էին բացեր ձեռագործի աշխատանքով պիտակուած։ Տօքթէօրին երեսին խնդացի. չհաւատալս եկաւ, ու մտանք սենեակ մը, ուր, 30-40 օրիորդներ, աղջիկներ ու աղջնակներ, մկրատներու չերթերու փայլփլումը եւ ասեղներու ճիկ-ճակալումը կը ցոլցնէին հանդարտիկ սենեակին մէջ։ Քիչ մը անդին, երկու մեքենաներ իրենց անիւներու վժժնուտ ձայնաւորումը ու դարձդարձման երաժշտականութիւնովը կը հաւաստէին ինծի թէ իրենց առջեւ ծունկի եկած աղջնակները գիտակցութիւնը ունէին զիրենք կառավարելու։ Երկու-երեք ամսուան մէջ այդչափ կատարելութիւն չէի ակնկալեր ես. հիացայ՝ ու հիացումս յայտնեցի եթէ ոչ յարգելի տիկնոջ, գոնէ զիս հոն առաջնորդող սիրելի բարեկամին։

Այդ օրէն հասկցայ թէ սովորաբար մեր աղջուած Ուսումն. Խորհուրդներուն չէր նմաներ հիմակուանը։

Փետր. 27ին, կիրակի, կարուհիներու հանդէսը կատարուեցաւ։ Վեց հատ ընթացաւարտ ունեցանք ու քանի մը հատ ալ Զատկէն ետքը պիտի ունենանք։

Մեծ սրահը խճողուած էր երկսեռ բազմութիւնով. աղջկանց հայրերը, մայրերը ու միջնակարգ ազգականները։ Ծերունազարդ Ս. Հայրը հաճած էր իր ներկայութիւնովը պատուել ու ոգեւորել հանդէսը։ Ժամը 4ուկէսին սկսաւ ու 9ին վերջացաւ հանդէսը։

Ընթացաւարտուհիները մօտէլներու վրայէն, յախճապակեայ ձեռքերին, շալերէն ու չափը առած ենթականերուն հագցուցին փորձը։ Օրիորդները, առանց սայթաքելու պատասխանեցին քննիչներուն հարցումներուն, որոնց մէջ կային կարի ու ձեւի վարպետներ, ինչպէս, Տիկին Բ. Ղլըճեան, Տիկին Օլիմօ, Տիկին Մ. Գամէչեան եայլն։

Տիկին Մարիամ Մարկոսեան, քննիչներուն հաւանութիւնը առնելէ յետոյ զանոնք «վարպետ» անուանելով՝ մէյ մէկ մկրատ, մեզուրա նուիրեց ու փոխադարձաբար նուէր ստացաւ կէս կէս օսմ. ոսկի կամ ուրիշ զարդասկիններ։ Կարգին առաջինը հանդիսացաւ Օր. Ճիւհէր Վարդանեան, որ, աւարտական ճառ մըն ալ կարդաց։ Սրահին մէջ լաւ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր. ոչ մէկ փսփսուք կ'աղմկէր այս լռութիւնը, ինչ որ հազուադէպ է։

Կը շնորհաւորենք ընթացաւարտուհիները, վարժուհին եւ մանաւանդ Ուսումնական Խորհուրդը, իր այս փայլուն յաջողութեան առիթով։

* * *

Քաղաքէն 4-5 ժամ հեռու վանք մը ունի Սըվազցին, Հրեշտակապետի վանքը։ Ագզք գիւղին վրայ թառած դարաւոր հաստատութիւն մըն է։ Այս վերջին տարիներուն, նոր փոյթ մը եղաւ ու Տ. Եսայի վարդապետ Կարապետեանի յանձնուեցաւ այդ խարխլած ու երկսէ ինկած վանքը կանգնեցնելու հոգը։ Ու վարդապետը, փորձառո՛ւ գործերու, չսուտա՛վ բարեփոխեց ու ներկայանալի վիճակի մէջ դրաւ։ Ահա այդ վանքը իր եկամուտներով յատկացուեցաւ վարժարաններու։ Թէեւ վանքը հիմա մեծ եկամուտ չի բերեր, բայց, Ուսումնական Խորհուրդը ծրագրած ունի այնպիսի կրթական կարգադրութիւններ, որոնց շնորհիւ պիտի քառապատկի հիմակուան 40-50 ոսկիի եկամուտը։

* * *

Ուսումնական Խորհուրդը, ամիսներ առաջ, դիմած է Քաղաքական Ժողովին, որպէսզի, թոյլտուութիւն տայ Տիկնանց խնամակալութիւն մը հաստատելու։ Խորհուրդը, թէեւ, բացորոշապէս չէ մերժած այս առաջարկութիւնը, բայց չէ ալ վաւերացուցած։

Ես չեմ կարծեր թէ խնամակալութեան անդամ ըլլալիք կիներ պիտի գտնուին Սըվազի մէջ։ Ասիկա կը գրեմ՝ առանց ոեւ է բացառութեան։ Խնամակալութիւն բառը հասկցող կի՛ն մը չեմ ճանչնար ես, ու, եթէ «Տիկին» բառն ալ ըսես իրեն, վստահաբար պիտի պատասխանէ թէ... իր անունը «Տիկին» չէ։ Ա՛ս է զարգացումնին։ Ասոնցմէ՛ կ'ուզուի խնամակալութիւն հաստատել. ըսելիք չկայ։ Բայց «Հանգանակիչ մասնախումբ» ըսէ՛ք սըւար. այն ատեն ճի՛շդ կ'ըլլայ, ա՛ն ատեն իր օգուտը կ'ունենայ։

Ես, համեստօրէն պիտի խնդրեմ որ այս խնդրանքը գործադրուի։ Փորձառականութիւն մը թող ըլլայ գէթ. թերեւս յաջողի։ Գէթ տիկինները ! ! ! կ'ընտելանան կրթական բաներով հետաքրքրուելու, փոխանակ իրար բամբասելու, ու օրէ օր ճոխացնելու իրենց արդուզարդին որակը։ Ան ալ վայելցնե՛լ գիտնային։ Սակ մըտախառնո՛ւմ մը դրամի, ուրիշ՝ ոչի՛նչ։ Սիրտ խառնուքնող գոյներով ամազոնի մը վրայ շարուած իբր կօճակ ... ոսկիներ. tiens!

Իրարու հակոտնեայ գոյներ, ո՛չ մէկը համաձայնած միւսին. ճերմա՛կ, թանձր բուրդ գուլպայ ու ... սեւ սկարփին։ Ուրի՛շ առաւ իս մէկ «Տիկնանց խնամակալութիւն» բառը։ Եթէ Սըվազի հայ կնոջ ուսումնասիրութիւնը լրացնեմ ...։

Սըվազ Կ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դաստիարակութեան էական եւ հիմնական հանգամանքներ.— Ինչպէս կարելի է ձեռք ձգել նպատակայարմար դաստիարակութիւն մը.— Երկու խօսք մեր հարուստ դասակարգին։

Բ.

Դպրոցական դաստիարակութիւնը պատրաստութիւն մըն է այն դաստիարակութեան համար՝ զոր մարդիկ կ'ընդունին աշխարհիս մէջ փորձառութեամբ։ Անոնք պէտք է կրթուին այնպէս որ կարենան վստահիլ իրենց բարոյական ուժերուն եւ իրենց պարտաճանաչութեան վրայ։ «Աշխարհս մեծ համալսարանն է ուր դէպքերը կը ներկայացնեն մէյ մէկ ուսուցիչներ, երջանկութիւնն է կէտ նպատակի, եւ նկարագիրն է վկայագիրը զոր Աստուած կուտայ մարդուս»։

Ցիրուցան ոչ մէկ բան կրնայ տալ մարդկային կեանքի իր ճշմարիտ ուղղութիւնը, բայց միայն ազնիւ նկարագիր մը։ Մեր բարոյական ուժերուն չափովը մեր կեանքը կ'ըլլայ կեանք, եւ կը ստանայ կարեւորութիւն ու արժանաւորութիւն։ Պարկեշտ մարդիկ, ուղղութիւնը սիրող մարդիկ, արդարասէր մարդիկ, միշտ ներկայացուցած են աշխարհիս բարոյական ոյժը։ Նկարագիրը առաւել է քան իմացական կարողութիւնը։ Մեծ հմտութիւն եւ բարձր տաղանդ քիչ արժէք ունին, եթէ անոնց վրայ չաւելցուի առաքինութիւն, ազնուամտութիւն եւ ուղղութիւն։ Մեծ հոգի մը զօրաւոր է ապրելու, ինչպէս նաեւ խորհելու մէջ։ Ուղիղ կամքի կարողութիւնը իրաւամբ նկատուած է մարդուս հոգեկան մկանունքը։

Մենք լաւ տեղեակ ենք թէ դաստիարակութիւնը՝ մեր ակնարկած բարձրագոյն նշանակութեամբը՝ հեռի է ժողովրդական ըլլալէ, ոչ միայն մերայնոց մէջ, այլ եւ ամենայառաջադէմ ճանչցուած ազգերու մէջ։ Այն կարծիքը թէ կրթութիւնը էականապէս սոսկ շինելու պատրաստութիւն մըն է, կը թուի գրաւել կամաց կամաց համայն քաղաքակիրթ աշխարհիս գիտակցութիւնը։

Ուրեմն ընդհ. մարդկութիւնը կ'ապրի այնպիսի դարու մը մէջ, ուր կեանքի իտէալները բարձր ըլլալէ շատ հեռի կը գտնուին։ Գրեթէ անդիմադրելի ուժով մը կը քշուինք կը տարուինք դէպի ի սոսկականութեան մեծ յորձանուտը՝ որ կը սպառնայ ընկղմել իր մէջ բոլոր ողջամիտ գաղափարականները։ Ամէն կողմէն՝ դրամ, դրամ, դրամ, անոր զօրութիւնը, անոր հնարաւորութիւնները, կը հնչեցուցուին մեր ականջներուն, Սոսկ դիզելու մէջ ձեռք ձգուած յաջողութիւնը կը սկսի նկատուիլ միմիայն յաջողութիւնը որ կ'արժէ յիշուիլ։ Այս պատճառաւ մարդիկ կը փորձուին զոհել ընկերական ամէն մաքրութիւն, առեւտրական ամէն պարկեշտութիւն, եւ անձնական ամէն յարգ ու արժանապատուութիւն։ Մարդիկ կը թուին տուած ըլլալ ինքզինքնին կեանքի վայելումի վաղընջենի իմաստութեան. «Կե՛ր, ա՛րբ, եւ ուրախ լեր»։ Այսպիսի ընդհանուր ձգտումներու մէջ՝ ոչ միայն փափաքելի, այլ եւ բացարձակապէս հարկաւոր է որ ունենանք հաստատութիւն մը՝ ուր անսխալ կերպով պիտի ցուցուի սոյն նիւթապաշտական ձգտումներու մեծ վտանգը, եւ ուր պիտի ցուցադրուի եւ ուսուցուի կեանքի բարոյական իտէալները աւելի ազդուօրէն եւ աւելի հիմնական կերպով։ Ուրիշ խօսքով՝ պէտք է նոյնը մեր դպրոցներուն, որոնք, իբրեւ լուսոյ աղբիւրներ, բարոյապէս պիտի պաշտպանեն մեր ընկերական կեանքը՝ ապականութենէ, եւ պիտի առաջնորդեն մեզ իրենց առողջ ու մաքուր սկզբունքներովը։

Մենք կ'ընդունինք, անշուշտ, թէ այն բաները որոնք կը նպաստեն մարդկային երջանկութեան եւ օգտակարութեան, կը պարունակեն իրենց մէջ, ի մէջ այլոց, դրամ, դիրք, եւ մտաւորական զարգացում։ Սոյն ազդակներու ազդեցութեան ներքեւ մարդիկ կատարած մեծամեծ գործեր, եւ ձեռք բերած են մեծամեծ արդիւնքներ, բայց փորձառութիւնը ցոյց տուած է թէ անոնց եւ ոչ մէկը կարող է տալ մարդկային կեանքին իր բարոյական նկարագիրը։ Սոյն միջոցները այն ատեն օգտակար են միայն՝ երբ նկատուին իբր գործիք իրագործելու համար բարոյական աւելի բարձր գաղափարականներ, երբ անոնք փնտռուին կամ նկատուին իբր վախճաններ, այն ատեն փոխանակ ազնուացնելու աւելի կը նուաստացնեն իրենց նուիրեալ հետապնդողները։

Այս ելեկտրական դարուս մէջ մարդկային ընկերութիւնը, յիրաւի, առած է մեծամեծ քայլեր. անիկա եղած է խիստ բեղմնաւոր արուեստի եւ մտքի արտադրութեանց մէջ։ Քիչ թէ շատ քաղաքակրթուած ամէն մէկ ազգի նշանաբանն է յառաջդիմութիւն, յառաջդիմութիւն վաճառականութեան մէջ, յառաջդիմութիւն արհեստներու մէջ, յառաջդիմութիւն լեզուագիտութեան մէջ, յառաջդիմութիւն ուրիշ այլ եւ այլ ուսմանց եւ գիտութեանց մէջ, ու ամէն օր յառաջդիմութեան նորանոր քայլեր դիւրաւ կը խթեն եւ կը յաջորդեն։ Սակայն երբ նկատողութեան առնենք արդի մարդկային կենցաղին ընդհանուր ուղղութիւնը, պիտի հարկադրուինք ընդունելու թէ այս ընդհանուր յառաջդիմական շարժման մէջ ամենակարեւոր եւ ամենակենսական բանը, — բարոյական յառաջդիմութիւնը կ'անտեսուի։ Իրաւ է որ գիտութիւնը եւ նիւթական բարօրութիւնը եկած է մեր ընկերութեան մէջ, բայց ճշմարիտ իմաստութիւնը տակաւին կը դանդաղի։

Մեզի կը թուի թէ բարոյական տեսակէտէն նայելով՝ այժմու քաղաքակրթութիւնը, իր լայն գիծերուն մէջ, լոկ դրուագ մըն է հեթանոսական կամ վաղեմի քաղաքակրթութեան վրայ. եւ պատմութիւնը մեզ կը սորվեցնէ թէ անոնց ճշմարիտ բարեպաշտութեան՝ մարդիկ կը խօսին։

Ինչպէս գիտենք, հելլենական փիլիսոփայութեան եւ ճարտարապետութեան յաջորդեցին նոյն ինքն Աթէնքի մէջ, քաղաքական ստրկութիւն, մտաւորական թմրութիւն եւ բարոյական անկարգելի պղծութիւն։ Հռոմ իր փառքերու գագաթնակէտին հասած՝ ամբողջովին շաղախուած կը գտնուէր անմաքրութեան եւ ապականութեան ցեխին մէջ։ Հրեաները թէեւ ունէին նոյն ատենները կրօնքի նմանութիւնը, սակայն աստուածային ճշմարտութեան իրական տեսութիւնը գրեթէ բոլորովին ծածկուած էր անոնցմէ։ Կրօնքը արտաքին ձեւապաշտութիւն մըն էր փարիսեցիի մը համար, անհաւատալի բան մը՝ սադուկեցիի մը համար, ծաղրելի բան մը հեթանոսներուն համար, եւ աւելորդապաշտութեան եւ յուսահատութեան խառնուրդ մը՝ հասարակ ժողովուրդին համար։ Եւ այս ամէնը՝ որովհետեւ մարդիկ չուզեցին պահել զԱստուած ի գիտութեան։

Այսպէս՝ մարդիկ կրնան զարգանալ

—(10)—

''ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ
ԲԻԷՐ ԼՈԹԻ

Թարգմանիչ
Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

Դ.

Ասով հանդերձ, յուսախաբ երեւոյթս վրիպած չէ այցելուհիներէն։ Պ. Բանկսուրու մտահոգ դէմքով կը հարցնէ. «Ինչպէս, հաւնեցա՞ք»։ Ցած ձայնով, բայց հաստատամտութեամբ կը պատասխանեմ.

— Ո՛չ, ասիկա չեմ ուզեր... երբե՛ք։

Կարծեմ թէ բոլորտիքս գտնուողները գրեթէ հասկցան։ Բոլոր դէմքերը կը կախուին, վարանչիւքները կ'երկարին, ծխափողերը կը մարուին։ Ու կը սկսիմ յանդիմանել Բանկսուրուն. «Բայց դուն ալ ինչո՞ւ համար այսպէս հանդիսաւոր կերպով բերիր զանի՝ բարեկամուհիներու, դրացիներու եւ դրացուհիներու հետ, փոխանակ յարմար առիթով մը, գաղտնաբար զանի ինծի ցոյց տալու, ինչպէս կը փափաքէի. հիմա ի՛նչ մեծ նախատինք ըրած պիտի ըլլամ ո՛րքան քաղաքավար անձերու։

Պառաւ կիները (անշուշտ մայրիկն ու մօրաքոյրը) մտիկ կ'ընեն, եւ Պ. Բանկսուրու անոնց կը թարգմանէ եղելութիւնը, իրեն ըստ վիրաւորիչ խօսքերս ջնջելով։ Գրեթէ գութս կը շարժեն անոնք։ Պատճառն ա՛յն է թէ իբրեւ կիներ, որոնք կուգան մանկամարդ աղջիկ մը ծախելու, անակնկալ երեւոյթ մը ունին. չեմ համարձակիր պարկեշտ երեւոյթը ըսելու, (ասիկա մեր գործածած մէկ բառն է որ Ճափոն ի մէջ իմաստ չունի), հապա՝ անգիտակցութեան, չափազանց պարզմտութեան երեւոյթ մը։ Անոնք ա՛յնպիսի գործ մը կ'ընեն, որ անտարակոյս ընդունուած է իրենց երկրին մէջ, եւ իրա՛ւ որ ասիկա իմ կարծածէս ալ շա՛տ աւելի կը նմանի ամուսնութեան մը։

— Բայց, ի՞նչ պակասութիւն կը գտնէք այս փոքրիկին վրայ, կը հարցնէ ինծի Պ. Բանկսուրու, սրտաբեկ։

Կը ջանամ հաճելի կերպով մը մերժել ու կ'ըսեմ.

— Շա՛տ ծաղկատի է եւ մանաւանդ չափազանց սպիտակ՝ մեր Ֆրանսացի կիներուն պէս, ու ես կը փափաքէի դեղին մը առնել փոփոխութեան համար։ — Բայց քսուած ներկէն այնպէս կ'երեւայ, պարո՛ն, ներքեւէն՝ կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ դեղին է...

Իվ ծռելով՝ ականջէս կ'ըսէ.

— Եղբա՛յր, դա անկիւնը, դրան քովը նստողը նշմարեցի՞ր։

— Իրաւ որ չէ. շփոթութեանս մէջ չէի նշմարած զինքը, քանի որ դէպի ստուերը դարձած, մութ գոյն հագուստներ հագած եւ ինքզինքը չցուցնելու դիրքով մը կծկտած էր։ Իրողութիւնն այն է որ՝ այս վերջինը շա՛տ աւելի սիրուն կ'երեւար. երկար թարթիչներով եզերուած աչքեր, քիչ մը սեւամիր թէեւ, որոնք սակայն աշխարհի բոլոր քաղաքներուն մէջ լաւ պիտի նկատուէին, գրեթէ արտայայտիչ ու խոհուն կերպարանք մը։ Կլոր այտերուն վրայ՝ պղինձի գոյն մը, քիթը՝ ուղիղ, բերանը՝ թէպէտ փոքր ինչ չըթեղէ՝ սակայն շնորհալի ձեւով եւ սիրուն փոսիկներով։ Նուազ գեղաւոր Օր. Ժասմէնէն, թերեւս տասնըութ տարեկան մը, արդէն իսկ կին։ Ձանձրոյթէն ու քիչ մըն ալ արհամարհանքէն դէմքը կախած է, կարծես թէ զղջացած՝ այս հանդէսին գալուն համար, որ արդէն իսկ անհրապոյր ու տաղտկալի է։

— Պ. Բանկսուրո՛ւ, ո՞վ է դա անկիւնը նստած մութ կապոյտ շրջազգեստով օրիորդը։

— Դա անկի՞ւնը... Պարո՛ն, ասիկա Օր. Քրիզանթէմ կը կոչուի. ան ալ միւսներուն հետեւած է գալ տեսնելու համար...։ Հաւնեցա՞ք արդեօք, ըսաւ յանկարծ, իր ձախող գործին համար ուրիշ լուծում մը հոտն առնելով։

Այն ատեն, մոռնալով իր ամբողջ բարեկրթութիւնը, ամբողջ իր արարողական երեւոյթը, բոլոր իր ճապոնականութիւնը, գնաց ձեռքէն բռնեց ու կը ստիպէր ոտքի ելլելու։ Ու ան ալ, որ մեզ կը դիտէր ու գուշակած էր խնդիրը, գլուխը կը ծռէր, շփոթած, աւելի՛ զօրաւոր բայց նաեւ աւելի՛ սիրուն ծամածռութեամբ մը. կը փորձէր ընկրկիլ, կէս մը անշնորհ եւ կէս մը ժպտուն դէմքով։

— Հոգ չէ՛, շարունակեց Պ. Բանկսուրու, ասոր համար ալ կրնանք համաձայնիլ, ամուսնացած չէ, պարո՛ն։

Ամուսնացած չէ՛, ուրեմն ինչո՞ւ համար այս ապուշը նախապէս ինծի չառաջարկեց զանի փոխանակ միւսին՝ որ գրեթէ գութս կը շարժէ... խե՛ղճ փոքրիկ, իր փափկագոյն գորշ շրջազգեստով, իր ծաղկանեղովը եւ իր սխրագին դէմքովը, մանաւանդ իր աչքերով՝ որոնք մեծ վիշտով մը կը մթագնին։

— Գործը կրնայ կարգադրուիլ, կը կրկնէ Բանկսուրու, որ հիմա կատարեալ սատանայի մը եւ կատարեալ կաւատի մը երեւոյթն ունի։ Միայն թէ կ'ըսէ որ Իվ ու ես պէտք չէ ներկայ ըլլանք սակարկութեան ատեն։

Մինչդեռ Օր. Քրիզանթէմ պատշաճութեան համար աչքերը գետինը կը խոնարհեցնէ, մինչդեռ ներկայ եղող կիները՝ որոնց դէմքերուն վրայ զարմանքի եւ անձկութեան բոլոր երեւոյթները կը նըշմարուին՝ բոլորակի նստած են ճերմակ փսիաթներուն վրայ, մեր երկուքը կը հեռացնէ պատշգամին մէջ, ու հո՛ն՝ մեր ներքեւը գտնուած խորութեան մէջ՝ կը դիտենք մշուշապատ ու կապտորակ Նակազաքին՝ որուն վրայ կը սաւառնի խաւարը...։

Ճափոներէն երկար բանակցութիւններ, անվերջ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան։ Պ. Բանկսուրու, որ Ֆրանսերէնի՛ մասին միայն գէշ տեսակէն լուացարար մըն է, բանակցութեան համար գտած է իր երկրին ամենէ՛ն երկար բանաձեւերը։ Ատեն ատեն, համբերութիւնս կը հատնի եւ կը հարցնեմ մարդուկիս, որուն հետ ա՛լ հետզհետէ նուազ լրջութեամբ կը խօսիմ.

— Ըհ, շու՛տ ըսէք նայինք, Բանկսուրու, խնդիրը կը դժուարանա՞յ, լմննալու մօ՞տ է մի։

— Հիմա՛, պարո՛ն, հիմա՛։

Ու կրկին՝ ընկերական հարցեր լուծող տնտեսագէտի մը հովերը կ'առնէ։

(Շարունակելի)

գրականութեան, գեղարուեստի, եւ այլ գիտութեանց մէջ, եւ միեւնոյն ատեն գտնուիլ խիստ յետադէմ վիճակի մը մէջ պարկեշտութեան, առաքինութեան, եւ պարտաճանաչութեան պահանջներուն մէջ։

Այսպիսի մարդիկ թէեւ կրնան շատ բան արտադրել իրենց հնարագիտութեամբը եւ յաջողակութեամբը, սակայն միեւնոյն ատեն կրնան աւերել շատ բան իրենց չարասէր եւ յոռի բնաւորութեամբը։ Այսպիսիները կրնան ունենալ ուղղութեան եւ արդարութեան գաղափարները, առանց ունենալու զանոնք ի գործ դնելու հաստատամտութիւնը եւ քաջասրտութիւնը։ Անոնք կրնան ցոյց տալ մտաւորական կորով եւ շահագրգռութիւն նոյն իսկ, կրօնական ճշմարտութիւնները քննելու մէջ, առանց մտքերնէն իսկ անցնելու օգտուիլ անոնցմէ բարոյապէս աւելի քան ո եւ է չափագիտական խնդրոյ մը քննութենէն։

Մտաւորական կատարելութիւնները երբ միացած չեն ճշմարիտ իմաստութեան հետ, եւ չեն կառավարուիր ու սնուցուիր, գեղեցիկ հոգիի մը հոգեւոր ազդեցութեանը ներքեւ, ոչ միայն անօգուտ են, այլ յաճախ վնասակար կը դառնան։ «Կրթէ մարդիկ առանց կրօնքի», կ'ըսէ Ուէլինկթըն դուքը, «եւ դուն պիտի չընես զանոնք միմիայն յաջողակ եւ հնարագէտ դեւեր»։ Մարդիկ ա՛յն ատեն ճշմարտապէս օգտակար կը հանդիսանան, թէ՛ իրենց բնավայրին եւ թէ ընդհանուր մարդկութեան, երբ անոնք օժտուած են բարոյական իմաստութեամբ, եւ կը նետեն զիրենք կեանքի մեծ պայքարին մէջ ինքնաճանաչութեամբ մը, եւ իրենց դերերուն կատարել գիտակցութեամբը, ու զօրաւոր կամքով մը իրագործելու համար բան մը որով պիտի օգտուի մարդկային ընկերութիւնը։ Սակայն՝ երջանիկ օր մը պիտի ըլլար մեր ամէնուն համար ալ, եթէ միշտ կարենայինք յիշել թէ մեր անմահութիւնն է որ կը շեշտէ մեր առօրեայ պարտականութեանց անթերի կատարումը եւ թէ ան է որ երեւան կը բերէ մեր իմաստութիւնը կամ անմտութիւնը մեր կեանքի իւրաքանչիւր վայրկեանին գործածութեանը մէջ։

Այսպէս շեշտել եւ հաստատել յետոյ թէ մեր կրթական գործը պէտք է հաստատուի բարոյական առողջ եւ հաստատ հիման վրայ, եւ առաջ տարուի կեանքի բարոյական նպատակի մը գերագոյն առաջնորդութեանը եւ ազդեցութեանը ներքեւ, — ազդեցութիւն մը որ պիտի լուսաւորէ ազգային մանկան միտքը, զարթուցանէ եւ ազնուէ անոնց բարոյական զգացումը, պիտի մաքրէ եւ սրբագործէ անոնց սիրտը, եւ պիտի նուիրագործէ անոնց կեանքը, վերածելով անոնց միտքը կենդանի բաղդորութեան մը՝ — զօրաւոր, խորախորհուրդ եւ եռանդուն նկարագրի մը միջոցաւ։ Այժմ պիտի ջանանք համառօտիւ ցուցնելու թէ ի՛նչ կը հասկնանք կրթութիւնով մը որ կը բովանդակէ իր մէջ ճշմարիտ դաստիարակութեան մը բոլոր էական եւ հիմնական պահանջները, նաեւ այն միջոցներով, որոնք արդեամբ կը նպաստեն այդպիսի դաստիարակութեան մը ձեռք ձգուելուն։

ՏՈՔԹ. Ն. Վ. ԵԶԵԿԻԵԼԵԱՆ

Աղեքսանդրիա

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱԲՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Բորթ-Արթուրի ռմբակոծումը.— «Թան»ի զինուորական թղթակցին կարծիքը — Ռուսիոյ ռազմական ծրագիրը.— «Վարեակ» մարտանաւը.— Չինու չէզոքութիւնը —«Սթէրէկուշի»ի զոհերը.— Զանազան լուրեր։

Թանի զինուորական թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.— «Մարտ 22ին Ճաբոնները նորէն փորձ մը կատարեցին Բորթ-Արթուրի դէմ. թուականի կարգով հինգերորդն է եւ զինուորական տեսակէտով ալ մարտ 10ի կատարուածին ընդօրինակութիւնը։ Ճաբոնները անկարող ըլլալով նաւային կանոնաւոր ճակատամարտով մը քանդել ռուսական նաւատորմը, եւ անկարող ըլլալով խցել Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին բերանը եւ նաւաստիք ներսը փակել, միայն «ռմբակոծութիւն» կոչուած տկար ու հնաւոր գործողութիւնը կատարել բաւեպած են։ Ռուսական յածաւորակները գտան անոնց նաւերը (վեց զրահաւոր, տասներեք յածաւորակ եւ ութը թորփիլնաւ) որոնք մարտ 21էն 22ի գիշերը կը պտտէին նախ անորոշ եւ յետոյ ճշդուած մտադրութիւններով, որքան զրահաւորները կը շրջէին Լաօ-Թէ-Զան լերան տակ, Բիժանի ծովածոցին կողմը։ Թորփիլնաւերը ընկերացան զրահաւորներուն, յածաւորակները երկու խումբի բաժնուեցան, մէկը Բորթ-Արթուրի հարաւային արեւելեան եւ միւսն ալ հարաւային կողմը, այնպէս որ ցամաքին հետ համեմատութեամբ կողմնակի դիրք մը ունենան եւ երկու կարգի վրայ կենան Լաօ-Թէ-Զանի եւ Բորթ-Արթուրի մէջտեղը։ Առաւօտեան ժամը 9.20ին Ռեթվիզան որ նաւահանգիստին մէջ կը գտնուէր Լաօ-Թէ-Զանի վրայէն անուղղակի կերպով սկսաւ կրակ ընել Ճաբոնի զրահաւորներուն դէմ. այս վերջիններն ալ քսան վայրկեան ետքը սկսան կրակ ընել, մէկ ու կէս ժամու չափ կռուելով։ Ժամը 11ին ռուսական նաւատորմը նաւահանգիստէն դուրս ելաւ։ Ճաբոնական յածաւորակները իրարու իմաց տուին այդ շարժումը որուն լուրը մինչեւ Լաօ-Թէ-Զանի առջեւ կեցած զրահաւորներուն հասաւ, որով Թոկօ ծովակալը իր նաւերը ետ քաշեց եւ ճակատամարտը դադրեցուց։ Ինչպէս կ'երեւայ, այդ գործը շատ հեռուէն կատարուած պարզ թնդանօթաձգութիւն մըն է, քանզի մի նպատակով, ուղղուած Բորթ-Արթուրի ժողովուրդին, նաւահանգիստին մէջ կեցած ռուսական նաւերուն նաւաստիներուն եւ մթերանոցներուն։ Ծովեզերքին երկայնքը շարուած յածաւորակներու երկու խումբերը կողմնակի դիտողի մը դերը կը կատարէին եւ անթել հեռագրի միջոցաւ իրենց հետազօտութեանց արդիւնքը կը հաղորդէին զրահաւորներուն՝ նշանառութիւնը ըստ այնմ կատարելու համար։ Ճաբոնները մարտ 10ի ռմբակոծման ատեն ալ միեւնոյն կերպով գործած էին։ Միւս կողմէ ճաբոնական զրահաւորները բաւական հեռուն — տասներեք քիլոմէթր — կեցած էին, որով Ոսկի Լերան ամրոցներուն եւ Ռեթվիզանի թնդանօթաձգութիւնները արդիւնք մը չունեցան։ Արդարեւ այդքան հեռաւորութենէ խարխափելով միայն կարելի է գործել, եւ թէեւ թնդանօթները լաւ գործեն, բայց մարդկային տեսողութիւնը անկարող է այդքան հեռուէն որոշել առարկաները։ Նոյն իսկ իրարու մօտ դիտարաններով որոնք պաշտպանութեան մարտկոցներուն միացած ըլլան հեռագրաթելով, անկարելի է հասնիլ նաւերու նման նպատակակէտերու. ուրեմն անոնք պաշտպանուած են ամէն տեսակ վտանգներու դէմ, ո՛րքան ատեն որ շարժուն պաշտպանողականը՝ այսինքն մարտանաւերը չերթան զանոնք կռիւի գրգռելու եւ տեղերնուն խախտելու։ Ասկէ զատ՝ ընդարձակ մակերեւոյթներու վրայ կրակ ընելու առաւելութիւնն ալ պիտի ունենան — ամբողջ քաղաքը, մթերանոցներուն գտնուած տեղը եւայլն — եւ պիտի կրնան հարեւանցի նշանառութեամբ մը բաւականանալ իրենց նպատակին հասնելու մեծ հաւանականութեամբ մը։ Ուրեմն դիւրաւ կը հասկցուի թէ Ճաբոն ծովակալը, աւելի ազդու միջոցներ գործադրելու անկարելիութեան հանդէպ, ժամանակէ մը ի վեր «ռմբակոծութեան» մը կը հետամտի։ Կը մնայ գիտնալ թէ գործելու այդ եղանակը ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։ Առոր անխուսափելի արդիւնքը պիտի ըլլայ ռազմամթերքի մեծաքանակ սպառում մը, բայց նաւերուն պատճառելիք վնասը երկրորդական պիտի մնայ, վասն զի մարտանաւերը մեծ վնաս մը չեն կրեր ուղղահայեաց թնդանօթաձգութենէ, քանի որ անոնց էական մասերուն չի դպչիր։ Միջավրդեան գալով, անիկա միշտ պիտի կրնայ ժամանակին ապաստանիլ նաւուղներու մէջ կամ ուրիշ տեղեր. միայն պատերազմիկները անպատսպար ու վտանգաւոր դիրքի մէջ կը գտնուին, բայց քիչ մը տկար համեմատութեամբ, քանի որ մարտ 22ին մարդու կորուստներն էին հինգ մեռեալ ու տասը վիրաւոր։»

— Ցամաքային բանակներուն հպման կէտը հիմա Ան-Ճուի մօտերն է։ Ռուսերուն կողմէ վերջերս գործադրուած ռազմական ծրագրին նայելով, հաւանական է որ Ռուսերը պիտի չերթան կռիւ փնտռելու Ճաբոններուն հետ, այլ պիտի բաւականանան զանոնք անհանգիստ ընելով, եւ անոնց յառաջխաղացումը արգիլք ըլլալով, դէթ դէպ ի Ան-Ճու տանող ճամբուն առաջին մասին մէջ։ Ան-Ճու 70 քիլոմէթր հեռուն է Բինկ-Եանկէն եւ 130 քիլոմէթր ալ Ուի-Ճուէն։ Չինու-ճաբոնական պատերազմին ատեն ճաբոնական յառաջապահները երեք շաբաթէն գացին Բինկ-Եանկէն Ուի Ճու՝ այսինքն օրը տասը քիլոմէթր, թէեւ ընդդիմութիւն գրեթէ բնաւ չկար։ Ճաբոնական այդ յառաջապահները որոնք 1894 սեպտ. 18ին Բինկ-Եանկէն ճամբայ ելած էին, հոկտ. 8ին միայն Ուի-Ճուի առջեւ ժամանեցին եւ դիւրաւ թեամբ գրաւեցին զայն։

— Բանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ մեծ եռանդով կ'աշխատուի Վարեակը ազատել. մինչեւ հիմա չորս սանթիմէթր տրամագիծով հինգ թնդանօթներ հանուած են։ Չէմուլբոյի նաւահանգիստին մէջ խոշոր նաւի մը ջուրին երեսը հանուիլը բաւական դժուար է։ Նաւահանգիստին խորութիւնը, ջուրերը երբ քիչ ըլլան տասնըհինգ մէթր է, ջուրերը բարձրանալուն պէս մինչեւ 24-25 մէթրի կը հասնի։ Ասկէ առաջ կուգան բուռն հոսանքներ՝ եւ ջուրերը կաւով կը խառնուին։ Վարեակ արդէն աւազի մէջ բաւական խրած ըլլալու է։ Հոսանքներու զօրութիւնն ալ որ անընդհատ կը շարունակէ եւ վեց ժամը անգամ մը ուղղութիւնը կը փոխէ, մեծապէս պիտի վնասէ սուզակներուն աշխատութեանը։

— Հռոմի չինական դեսպանատան մէջ կը յայտարարուի թէ դէպքերը ի՛նչ երեւոյթ ալ առնեն, Չին պիտի չհրաժարի իր չէզոք ընթացքէն։ Իրաւ է թէ կուսակցութիւն մը կայ որ կ'ուզէ զինուորական գործողութիւն մը կատարել Մանչուրիոյ մէջ, բայց այդ կուսակցութիւնը ազդեցութիւն մը չունի։ Մա զօրավարը որ Մանչուրիոյ չինական զինուորներուն հրամանատարն է, պիտի զգուշանայ ռուսական զինուորներուն վրայ յարձակելէ եւ Չինու ապահովութեան համար մտահոգութիւններ առաջ բերելէ. մանաւանդ որ չի յուսացուիր թէ իր բոլոր սպաները համակերպին, եթէ այդ տեսակ յարձակում մը ձեռնարկէ։ Բէքինի կառավարութիւնը կատարեալ վստահութիւն ունի այդ զօրավարին վրայ։ Դեղին ցեղերուն միջեւ Ռուսիոյ դէմ դաշնակցութեան մը հնարաւորութիւնը անկարելի կը նկատուի, սա դիւրահասկնալի պատճառով որ Չին իր հաշւոյն համար ո՛չ Ռուսիոյ յաղթութեան կը բաղձայ եւ ոչ ալ Ճաբոնի։ Չինացիները բան մը միայն կ'ուզեն՝ այն է որ հանդարտ թողուն զիրենք։

— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆ կոմսը տեղեկութիւն ուզած էր Թօքիոյի ֆրանսական դեսպանէն որ Ռուսիոյ շահերը կը պաշտպանէ Ճաբոնի մէջ, թէ որքան սպաներ եւ նաւազներ ազատուած կամ խեղդուած են ռուսական Սթէրէկուշի թորփիլանաւէն, որ մարտ 16ի յարձակման ատեն ընկղմեցաւ ճաբոնական թորփիլանաւերուն կողմէ, Թօքիոյի ֆրանսական դեսպանը պատասխանեց թէ Ճաբոնի ծովային նախարարին հաղորդած տեղեկութեանց նայելով՝ Սթէրէկուշիէն չորս նաւազներ միայն ազատուած են Ճաբոններուն կողմէ. միւսները ընկղմեր են թորփիլանաւին հետ։ Հետեւաբար յայտնի եղած է թէ չորս սպայ ու քառասուն նաւազ մեռած են իրենց պարտականութիւնը կատարած ատեն։

— Վիճակագրութիւն մը հրատարակուեցաւ Ռուսիոյ գլխաւոր քաղաքներուն կողմէ եղած նուէրներուն՝ Ճաբոնի դէմ մղուած պատերազմին ծախքերը հոգալու համար։ Այդ վիճակագրութեան մէջ կան.— Բեդերսպուրկ՝ 6,394,776 ռուբլի, Մոսկուա՝ 5,026,560 Հէլսինկֆորս (Ֆինլանտիա)՝ 1,010,800 մարք. Օդեսա՝ 448,000 ռուբլի եւ Սարաթով՝ 397,620։ Ամբողջ քաղաքներուն նուէրը 27 միլիոն ռուբլիէն աւելի է։

— Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը գրեն.— Հիմա հասկցուած է որ վերջին տարիները արեւելեան Սիպերիոյ ու Մանչուրիոյ մէջ կը վխտային Ճաբոնցի լրտեսներ՝ սպաներ, որոնք իբրեւ խանութպան ու գործաւոր ծպտեալ կը գործէին։ Պատերազմը հրատարակուելէն քիչ առաջ ամէնքն ալ յանկարծակի անհետացան։ Անոնցմէ մէկը սակայն, որ ինքզինքը իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնէր, եւ որ դեռ չէր աւարտած Ռուսիոյ զօրանանութեան քննութիւնը, մեկնելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 30 մարտ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Բաչինի եւ Ան-Ճուի միջտեղը հարիւր հազար զինուորներ համախմբուած են։

ՎԻԷՆՆԱ.— Մուքտէնէն առնուած հեռագրի մը նայելով, տասը հազար Ճաբոններ Նիու-Չուանկ գետը անցեր եւ Բաղանա գացեր են։

— Ճաբոնի հեծելազօրքերը կ'աշխատին Կոզակներուն չհանդիպելու համար։

— Թօքիոյէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով՝ Թակօ ծովակալը խոստովաներ է թէ Ճաբոնները չեն յաջողած փակել Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքին զօրավարը կը հեռագրէ թէ Բաղանայի մօտ տեղի ունեցած նոր ճակատամարտին մէջ հինգ Ռուսեր սպաննուեր եւ տասներեք ալ վիրաւորուեր են։ Ճաբոնցիներէն ալ քառասունի չափ զինուորներ սպաննուեր են։ Ճաբոնական բազմաթիւ օգնական զօրքեր հասնելով՝ Ռուսերը հարկադրուեր են քաշուիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիու-Չուանկէն կը հեռագրեն թէ ճաբոնական տասներկու յածաւորակներ կեցած են Լիաօ գետին բերանը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Զրոյց կայ թէ Գերմանիոյ կայսրը թեթեւապէս անհանգիստ է։

ՓԱՐԻԶ.— Վերապահութեամբ կը ծանուցուի թէ Մ. Նահանգները կարգ մը առաջարկութիւններ պիտի ընծայեն Ճաբոնի, փոխարէն առնելով Ֆորմոզա կղզին։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոբաթքին զօրավարը Մուքտէնի մէջ հաստատեր է իր բանակատեղը։

ՖՐԱՆՍԱ

Յարաբերութիւնները Վատիկանի հետ.— Պապին յայտարարութիւնը.— Բանակցութիւնները.— Անգլիա եւ Ֆրանսա։

Երեսփ. ժողովը ու Ծերակոյտը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, քուէարկեցին նախարարութեան կողմէ պահանջուած վարկերը՝ Պ. Լուպէի կողմէ Իտալիոյ թագաւորին տրուելիք այցելութեան համար։ Այդ առթիւ խօսուեցաւ Ֆրանսայի ու Վատիկանի յարաբերութեանց վրայ։ Աւելի աղէկ կ'ըլլար բնաւ չխօսիլ քանի որ այդ յարաբերութիւնները ձգտումի շրջանէ մը անցան, Ս. Յովսէփի տօնին առթիւ Պապին արտասանած բանախօսութեան հետեւանքով կարտինալներու ներկայութեանը։ Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, Վատիկանի մօտ ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզար հրաման ստացած էր խստիւ բողոքելու պապական ճառին եւ Ֆրանսայի կառավարութեան նկատմամբ անոր պարունակած քննադատութիւններուն դէմ։ Նորագոյն լուրերու նայելով, մարտ 22ի կիրակի օրը Վատիկանի ֆրանսական դեսպանը, արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ տրուած հրահանգներու համաձայն, բացարձակ բողոք մը ուղղեց Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարին։ Պ. Տէլքասէ պաշտօն յանձնած էր դեսպանին, առանց սպասելու Պապին բանախօսութեան պաշտօնական բնագրին հրատարակութեանը. Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Մէրրի տէլ Վալ կարտինալին հաղորդել Ֆրանսայի կառավարութեան զգացած զայրացումը։ Դեսպան Պ. Նիզար իսկոյն սա գիրը ուղղեց նոյն կարտինալին.

«Ս. Յովսէփի տօնին առթիւ Ս. Պապին արտասանած խօսքերը կը կազմեն հրապարակային քննադատութիւն մը ֆրանսական քաղաքականութեան։ Այդ քննադատութիւնը մանաւանդ անոր համար անընդունելի է որ Պապին բանախօսութեան մէջ յիշուած արարքներէն եւ ոչ մէկը կը հակառակի տրամադրութեան այն քոնքորտային որ կը վերաբերի Վատիկանի ու Ֆրանսայի յարաբերութեանց։ Այդ պատճառով, Ֆրանսայի կառավարութիւնը պարտաւոր է բացարձակապէս բողոքել արտաքին գործոց նախարար Գեր. կարտինալին մօտ, այդ խօսքերուն դէմ որոնց ո՛չ հիմը կ'ընդունի եւ ոչ ալ ձեւը։»

Այս յստակ ու անվիճելի գիրը բաւական բուռն տպաւորութիւն մը գործեց Վատիկանի մէջ։ Կ'ըսուի թէ կարտինալներու ժողովին անդամներէն մէկ քանին կը ցաւին թէ Պապը, անպէտ նախաձեռնութեամբ մը, պարտաւորեց Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը որ այդ պատասխանը տայ։

— Անգլօ-ֆրանսական բանակցութիւնները կը շարունակեն կանոնաւոր կերպով։ Անցեալ շաբթուան կանխահաս լուրերը, որոնք ծանուցին թէ համաձայնութեան կնքումը մօտալուտ է, հիմակ ալ կը զեկուցանեն թէ անյուսալի դժուարութիւններ ծագած են։ Ճշմարտութիւնը այն է թէ Պ. Տէլքասէ մարտ 20ին Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանին ղրկեց ֆրանսական ծրագրին պատճէնը՝ Լորտ Լանստաունի հաղորդուելու համար։ Այս վերջինն ալ հակածրագիր մը պատրաստեց։ Հիմա այդ երկու ծրագիրներուն վրայ կ'աշխատուի. անոնք եթէ իրարու հետ հաշտեցուցուին, ասկէ առաջ պիտի գայ համաձայնութիւնը։ Այդ համաձայնութիւնը ե՞րբ պիտի գոյանայ. կարելի է քանի մը օրէն, կարելի է աւելի ուշ, վասն զի խմբագրութեան խնդիրները, մէկ քանի կէտերու մասին, մեծ կարեւորութիւն մը ունին։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՌԳԻՐՔՈՅԿ ՄԸ

Չինու աշխարհագրական բառերու նշանակութիւնը.— Բառգրքոյկ մը չինական բառերու։

Ռուսօ-ճաբոնական պատերազմը բռնկելէն ի վեր խժալուր անուններու շարք մը կը յաջորդէ, որոնք միտք ալ չեն կրնար պահուիլ։ Բայց մեր ականջներուն տարօրինակ հնչող այդ վանկերուն մեծ մասը նշանակութիւն ունին. կը բաւէ անոնց իմաստ գիտնալ՝ միտք պահելու համար զանոնք։ Առնենք Ծայրագոյն Արեւելքի աշխարհագրութեան մէջ վխտացող բառերէն մէկ քանին։ Նախ Չիներէնէն։ Թա կը նշանակէ մեծ, եւ լի փոքր։ Բէ հիւսիս, Նան՝ հարաւ, բոնկ երբեմն բանկ արեւելք, եւ սի կամ սէ արեւմուտք։ Շան կը նշանակէ լեռ, fեանկ գետ, հօ գետակ, ձէն ծանծաղ, նայ ծով, եւ չի ծոց, լիաօ թերակղզի։ Նահանգային քաղաքին կ'ըսեն Ֆու իսկ մայրաքաղաքին fինկ։ Bէյ սեւ ըսել է եւ հօանկ դեղին, եւ եանկ՝ կապոյտ, եանկ՝, որ եանf(եա) ածականն է, վերին կը նշանակէ. Ծիանկ՝ ստորին, չուանկ՝ միջին եւ fուանկ՝ լայն։ Թիան՝ երկինք, fին՝ ոսկի, չեու՝ մարգրիտ, մէն՝ դուռ, եա՝ վաճառ, եւն։ Ասոնցմով, առանց դժուարութեան պիտի կրնաք կազմել սա բառերը. բէչիլի՝ հիւսիսային փոքր ծոց, Նանfինկ՝ հարաւային մայրաքաղաք, Ֆուչեու՝ քաղաքներու մարգրիտ, եանկայ՝ ծովերու տիրապետողը, սիfեանկ՝ արեւմտեան գետ, եա-մէն՝ մեծ վաճառականներու դուռը, բէյհօ՝ սեւ գետ, լիաօդունկ՝ արեւելեան թերակղզի, մինչ եանգրունկ արեւելեան լեռ։ Վերջապէս քիանշանբէյու եւ քիանշաննանլու անցքեր ու երկնային (կամ Աստուծոյ) հիւսիսային եւ հարաւային լեռներու մի. եւ։

ՃԱԲՈՆԻ ՇԷՅՔՍՓԻՐԸ

Թատերական արուեստը Ճաբոնի մէջ.— Իրապաշտութիւն.— Ճաբոնական թատրոն։

Ճաբոն իր Շէյքսփիրը ունեցած է յանձին Մոնզաէմոնի, որ անգլիացի մեծ թատերագրին ժամանակակից եղած է։ Իր թատերախաղերուն յատկանիշերն են ուժգնութիւն եւ պարզուցիչ իրապաշտութիւն։ Մնաց որ իրապաշտութիւնը, իր ըղձալից ցուցիչ անգամանքով, ու ո եւ է խօսքի եւ գործի առջեւ չընկրկող յատկանիշով, գլխաւոր յատկութիւնը կը կազմէ թատերական գործի մը։ Այս պատճառաւ է որ թատերական արուեստը չէ զարգացած Ճաբոնի մէջ, միւս գրական սեռերու հետ բաղդատմամբ։ Իրաւ է որ ժամանակակից հեղինակ մը, Ֆուքուչի Մէնիչիրօ կը հակազդէ այս ձգտումներուն, իր նոր սեռէ թատերախաղերով որոնք առաջնակարգ դերասանի մը կողմէ կը ներկայացուին։ Տօնձիւօ, վերջին ներկայացուցիչն է տասնըեօթներորդ դարու կատակերգակներու գերդաստանի մը։ Ճաբոնցիները Թալմա կոչած են զայն եւ միակ կատակերգակն է որ Միքատոյին առջեւ խաղալու շնորհը կը վայելէ։

ՍԻՐՈՒՆ ԲԶՈՒԿԸ

Օրիորդ Շիքիթա.— Բանիմաց ու շնորհալից բզուկ մը.— Իր յաջողութիւնները։

Օրիորդ Շիքիթա, քսաներեք տարեկան, զարգացած մտքով, սահուն կերպով կը խօսի անգլիերէն ու գերմաներէն. այս պահուս ալ ֆրանսերէն կը սորվի։ Կլորիկ, շնորհալից եւ բաւական սիրուն դէմ մը ունի, կէս մը կնոջ եւ կէս մը տղու երեւոյթով։ Եօթանասունըհինգ սանթիմէթր է հասակը եւ տասնըեօթը քիլոկրամ կը կշռէ։ Գերման ծնողքներէ ծնած է Նիւ-Եորքի մէջ։ Հայրը եւ մայրը բարձրահասակ են, անոնցմէ իւրաքանչիւրը մէկ մէթր ութսուն սանթիմէն աւելի հասակ ունի։ Վեց զաւակ ունեցած են, որոնցմէ հինգ հատը, երկուքը աղջիկ ու երեքը մանչ, բարձրահասակ են։ Շիքիթա մեծ յաջողութիւն ձեռք բերած է Նիւ-Եորքի մէջ, ուր միլիառատէր ընտանիքներ իրարու ձեռքէ կը խլէին զայն, կարգաւ հրաւիրելով, որպէսզի իր հազուագիւտ իմացականութեամբ եւ անգլիերէն ու գերմաներէն երգերովը զուարճանան։ Շատ ճամբորդած է իր հօր հետ. պաշտօնական հիանալի շրջազգեստ մը ու գեղեցիկ զոհարեղէններ կը կրէ, որոնք նուիրուած են զանազան վեհապետներու, մանաւանդ Անգլիոյ թագաւորին ու Գերմանիոյ կայսեր կողմէ։ Բնութիւնը միթէ հաճոյք կը զգա՞յ ասանկ սիրուն պուպրիկներ ստեղծելով։

«ՌԷԹՎԻԶԱՆ»Ի ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՛նչ կը նշանակէ «Ռէթվիզան».— Շուէտական նաւատորմը։

Ռուսերը իրենք ալ, կը հարցնեն մտովի թէ ի՛նչ նշանակութիւն ունի «Ռէթվիզան» անունը այն շոգենաւին, որ հիմա ամէնուն բերնին մէջ կը գտնուի։ Ահաւասիկ ամէնէն բանաւոր բացատրութիւնը զոր կուտայ Ռուս լրագիրը.— «Ռէթվիզան» շուէտերէն բառ մըն է որ կը նշանակէ «արդարութիւն» կամ «անաչառութիւն»։ Աս էր անունը շուէտական նաւատորմին վերաբերող այս մեծ նաւուն, որ Կիւսթավ Գ. թագաւորին հրամանատարութեամբ, 1790ին պաշարուեցաւ Չիչագով ծովակալին նաւատորմին կողմէ Պիրզ վի նեղուցին մէջ Վիպուրկի մօտ։ Շուէտական նաւատորմը փճացաւ գրեթէ եւ Կիւսթավ Գ. յաջողեցաւ նաւակ մը նստիլ ու թռչիլ, որովհետեւ ծովակալ Քրաուն տեղեկութիւն չունէր անոր ներկայութենէն։ Այնուհետեւ Ռէթվիզան անունը ռուսական նաւատորմին մէջ անցաւ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմէտզի ասոփէն տրուեցաւ Էվգաֆի նախարարութեան հաշուակալութեան ճիւղին «էվգաֆը մազպութէ»ի միւմէյիզ Մազհար պէյի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Մէսուտիէ զրահաւորը, որուն Միթիլի ժամանած ըլլալը ծանուցուեցաւ, հոն պիտի սպասէ Աւն-ի լ-Լահ յածաւորակին որ Ֆիլատէլֆիայէն կուգայ։ Այդ երկու մարտանաւերուն թնդանօթները եւ արագութիւնը Միթիլիի առջեւ նորէն պիտի փորձուին մասնագէտներու ներկայութեանը։ Աւն-ի լ-Լահ որ Սէն-Թոմաս կղզին հասած եւ անկէ ալ ճամբայ ելած է, ուրբաթ օրը Ճիպրալթար պիտի ժամանէ։ Ինչպէս յայտնի է, ներկայ եղանակին մէջ հիւսիսային բեւեռի եւ շրջականներուն սառոյցները կը քակուին եւ ահագին կտորներով դէպ ի Ատլանտեան կ'երթան՝ հիւսիսային բեւեռի հոսանքին հետ։ Ամերիկեան ծովեզերքներէն մեկնող շոգենաւերը, այդ պատճառով, դէպ ի Հաթերաս կ'իջնան եւ արեւմտեան Ափրիկէի եզերքէն Եւրոպա կը հասնին։ Այդ ճամբան «Ձմեռուան ճամբայ» կը կոչուի եւ ծովային երկու հարիւր մղոն աւելի է ամառուան ճամբէն որ ամէնէն կարճն է։

— Ճէնովայէն առնուած լուրերու նայելով, Մէսուտիէ զրահաւորը մեկնելէն օր մը առաջ Անսալտօ նաւագործարանին վարիչ-պատուիրակ Պ. Ֆէրտինանտօ Մարիա Բերրոնէ քաղաքին առաջնակարգ օթէլին մէջ հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ օսմ. սպաներուն եւ Ճէնովայի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Րաւուլ պէյի։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ նոյն նաւագործարանին պաշտօնեաները եւ Արմսթրոնկի նաւային սպաներէն Պ. Տօմէք Կորսիս։ Աղանդերին ատեն Պ. Ֆ. Մ. Բերրոնէ բաժակաճառ մը արտասանելով յիշեր է օսմ. զինուորական պատմութեան փառքը, բաժակ պարպելով Վեհ. Սուլթանին համար եւ ըսելով. «Այն Վեհապետին որ այնքան ի-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (46)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ե.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՁԱՅՆԸ

Կը կարծէ՞ք թէ ձեր ընթացքին ճշմարիտ շարժառիթը կ'անգիտանամ եւ չեմ թափանցեր այդ էնթրիկին կնճռոտ ցանցը, ուր ձգել կ'ուզէ ձեր անկարգութիւնը քաջալերող յատկապէս մարդ մը, եւ կամ դանակը ձեր կոկորդին վրայ սեղմած, կ'առաջարկէ ձեր աղջկան դժբախտութեան եւ ձեր նիւթական քայքայումին միջեւ ընտրութիւն մը ընել։

Տիկին տը Բէրհուարն իր աթոռին վրայ կքած էր։ Ալ եւս չէր փորձեր դիմադրել, որովհետեւ երէցին վճռական խօսքերը կը թնդային ականջներուն մէջ, վերջին դատաստանի շեփորին նման։ Այսպէս, աբբային ըսածին պէս, անողոք ճշմարտութիւնը արդէն իսկ կը պատժէր զինքը։

Աբբայ Բորնէլ, անտարակոյս, բաւականին ձողկած էր տարտամ կինը։ Մնացեալը պիտի կատարուէր անոր խղճին կողմէ, թերեւս ի գլուխ հանելով պաշտելի գործը։

— Մնաք բարո՛վ, տիկին, ըսաւ աբբան, գլխարկը առնելով։ Ձեզի ըսելիքս աւարտեցի, եւ եթէ խորհիք այդ մասին, պիտի ըմբռնէք թէ ո եւ է չարակամութենէ չեն թելադրուած խօսքերս։ Ընդհակառակը, բարեկամութեան ամենէն անկեղծ զգացումն է որ առաջնորդած է զիս։ Այդ ամուսնութիւնը չի կրնար կատարուիլ եւ չպիտի կատարուի։ Ի՛նչ որ ալ ըլլան պարոն Պրիւլէի իրաւունքները, մինչեւ իսկ ձեր ազատութիւնը կապտելու, ձեր ա՛նձնական ազատ կամքը ջնջելու ատենէն առաջ չեն կրնար երթալ։ Եթէ երբեք կործանումով ձեռք պիտի բերէք ձեր ազատագրութիւնը, մի վարանիք, տիկին։ Լաւագոյն է թշուառ ըլլալ քան անօթապարտ։

Աբբան բարեւեց ու դէպի դուռը ուղղուեցաւ։ Բայց երբ ետին դարձաւ, իր ցաւին մէջ խորասուզուած տեսաւ խեղճ կինը, որ ջղաձգօրէն կ'արտասուէր։

— Օ՛ն, քիչ մը քաջութիւն ու կորով ցոյց տուէք, տիկին, մրմնջեց աբբան։ Բէրհուարն անունը կրող մարդ մը պէտք չէ արտասուէ։

Երէցը դուրս ելլելուն պէս, այրին դէմքը վեր առաւ, որ արցունքներով թրջուած էր։

— Օ՛հ, մրմնջեց, լաւագոյն է թշուառ ըլլալ քան անօթապարտ։ Բայց այս պարագային՝ թշուառութիւնը մեզ չի կրնար փրկել անօթէն։ Զի գիտեր ան... ի՛նչպէս կրնար գիտնալ։ Նօտարը քիթէս աղէկ բռնած, շղթայած է. չեմ կրնար ձեռքէն պրծիլ։

Մեքենական շարժումով մը սալի եաւ։ Դրան միւս կողմը ոտնաձայներ կը լսուէին։ Արագօրէն, անդոտ ձեռքերով տիկին տը Բէրհուարն աչքերը սրբեց եւ մազերը յարդարեց, որոնք իրար խառնուած էին կրած յուզումներէն։ Այդ նանրասէր հոգիին մէջ բնածին պչրասիրութիւնը բնաւ չէր կորսնցներ իր իրաւունքները։ Թէեւ արցունքներով մթագնած, աչքերը միշտ նայուածք մը կը ձգէին հայելիին մէջ։

Արագօրէն անցաւ սրահէն, հայելիին առջեւ կանգ առաւ, եւ շարժումով մը, զոր դիտող մը թատերական պիտի կոչէր, գոչեց.

— Ո՛չ, ո՛չ, անկարելի է դիմադրել. այս ամուսնութիւնը միակ փրկութեան տախտակն է։ Պէտք է որ կատարուի։ Լաւ չվարուեցայ Իվօնի հետ։ Եթէ երբեք գիտնար բովանդակ ճշմարտութիւնը, չպիտի մերժէր այնպիսի զոհողութիւն մը կատարել, որ պիտի փրկէր իր մայրը։ Ո՛րքան ալ դժնդակ ըլլայ այդ խոստովանութիւնը, պարտիմ ընել զայն, ու պիտի ընեմ։

Ձեռքը ջղաձգօրէն բռնեց զանգակին չուանը. քիչ յետոյ սենեկապանը հոն ներս մտաւ։

— Օրիորդ Իվօնի ըսէք որ անմիջապէս հոս գայ, հրամայեց այրին։ Հոս իրեն կը սպասեմ։

Իվօն հեռուն չէր գտնուեր։ Մտիկ ըրած էր մօրը եւ աբբային միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութիւնը։ Իրաւունք ունէր մտիկ ընելու, քանի որ իր դատին վրայ կը դառնար խնդիրը։ Սակայն, երբ տիկին տը Բէրհուարն այդ մասին հարցաքննեց զինքը, պատասխանեց թէ բան մը չէր լսած։ Որդիական մեծարանքի զգացում մը թելադրած էր այդ սուտը։ Չէր ուզեր իր մօր նուաստացման հանդիսատես ըլլալը յայտնել։

— Այդ պարագային, նոր վէճ մը խնայած եղար ինծի։ Աբբայ Բորնէլ աւելի քան երբեք խիստ վարուեցաւ ինծի հետ։ Անարդար եւ նոյն իսկ կոպիտ վարմունք մը ունեցաւ ինծի հանդէպ։

Իվօն ձայն չհանեց։ Գիտէր թէ ի՛նչ նշանակութիւն տալու էր յարգելի երէցին վերագրուած կոպտութեան համար ըրած յանդիմանանքին։

— Աւասիկ մէկը՝ որ դաշնակից ըրեր ես քեզի, գանգատ երդ անոր յայտնելով։ Չպիտի ուզեմ գնահատել քու ընթացքիդ գարշելի հանգամանքը։ Միայն սա պիտի ըսեմ որ չկրցի ինքզինքս պաշտպանել, եւ պաշտպանելու համար, հարկ էր այնպիսի գաղտնիքներ յայտնել, զորս չպիտի կրնայի ըսել անոր, բայց պարտիմ քեզի հաղորդել։ Երբ իրազեկ ըլլաս անոնց, պիտի կրնաս լաւագոյն կերպով դատել կացութիւնը եւ ձեռնհասօրէն յայտնել կարծիքդ։ Քեզի կ'իյնայ վճիռը արձակել։

— Վճի՞ռ մը, մրմնջեց նորատի աղջիկը։ Ի՛նչ ըսել կ'ուզէք։ Միթէ գործուած ծանրակշիռ յանցանքներ պարագաներու մէջ կը կայանա՞յ խնդիրը։

— Այո, խոստովանեցաւ տիկին տը Բէրհուարն խուլ ձայնով մը։

Իվօն ահռելի կերպով անգունեցաւ եւ դողդոջեց։ Ահարկու մտածում մը ունեցաւ, զոր կը ջանար հեռացնել, զգալով որ իր բանականութիւնը չէր ուզեր լուսաբանուիլ։

(Շարունակելի)

մասնակցութեամբ կը կառավարէ Իր ընդարձակ կայսրութիւնը։ Պ. Բէրրոնէ նաեւ բաժակ պարպեր է Էշրէֆ փաշայի եւ օսմ. քաղաքի նաւատորմին համար։ Էշրէֆ փաշա պատասխանելով յիշեր է Վեհ. Սուլթանին ու Իտալիոյ Թագաւորին միջեւ եղած բարեկամութիւնը եւ երկու երկիրներուն բարեկամ յարաբերութիւնները։ Էշրէֆ փաշա յարելէ յետոյ թէ Մեսուտիէի համար կատարուած շինութիւնները անշուշտ Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութեանը պիտի արժանանան, ծանուցեր է թէ Ն. Վեհափառութիւնը մտադիր է նոր մարտանաւեր շինել տալ Անսալտօ նաւագործարանին, որով այդ նոր յանձնարարութիւնները աւելի պիտի ամրապնդեն երկու երկիրներուն բարեկամական յարաբերութիւնները։ Էշրէֆ փաշա բանախօսութիւնը աւարտեր է «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանը. կեցցէ՛ Իտալիոյ Վեհ. Թագաւորը» գոչելով։ Ցետոյ անգլիերէն բանախօսութիւն մը արտասաներ է Արժանթինի նաւային սպայ Պ. Կարօսօ։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ եւ դրոշմի տուրքերուն յաւելման նոր կանոնագիրը զոր պատրաստեց Էվգաֆի նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, հրատարակուելէն մէկ ամիս ետքը պիտի գործադրուի. իսկ հեռաւոր վայրերու համար՝ Եէմէն, Աֆրիկեան Տրիպոլիս, Պաղտատ, Պասրա, Էրզրում, Մուսուլ, Վան, Պիթլիս, Խարբերդ, Տիարպէքիր, Պէնկազի ու Զօր՝ երկու ամիսէն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ, արտաքին գործոց նախարարին պալատը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ.— «Շուրջ երկու տարի առաջ Սինկէր Ընկերութեան տեղւոյս համակրելի գործակալ Պօղոս էֆ. Տընկըզեանի ձեռներէցութեամբ պրօտէի եւ կարի ընքանչելի մեքենայ մը նուիրուեցաւ Ս. Ցովհաննեան վարժարանին։ Ժամանակին գնահատական տողերով գրուեցաւ այն Ընկերութեան արագ ծաւալման եւ տեղւոյս պաշտօնեաներու ժիր գործունէութեան վրայ։ Այս անգամ ալ յանկական տղջկանց վարժարաններուն նուիրուեցաւ պրօտէի նմանօրինակ մեքենայ մը։ Արդէն աւելորդ է ըսել թէ այս յանձնարարելի Ընկերութեան մեքենաները եւս քան զեւս ջերմ ընդունելութեան կ'արժանանան աշխարհի ամէն կողմերը։ Ընկերութեան Ներկայացուցիչ Պօղոս էֆ.ն հաճելի պարտականութիւն մը համարած է պրօտէի դասեր ալ սիրայօժար. շաբաթական երկու անգամ կանոնաւորապէս կ'այցելէ մեր վարժարանը եւ թէ՛ տղջկանց ու թէ ուսուցչուհիին փորձեր ու վարժութիւններ ընել կ'ուտայ։ Կ'այցելէ նմանապէս Ցանոց վարժարանը։»

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ Ընկերութեան բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ընկերութեան կեդրոնատեղին։ Տարեկան տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, ուրկէ երեւցաւ որ 1903 դեկտեմբեր 31ին աւարտող տարեշրջանին սովորական հասոյթն է 69,885 ոսկի, մինչդեռ 1902ին 70,213 էր։ 1903ի արտասովոր հասոյթն է 731, իսկ 1902ին 847, որով 1903ին ընդհանուր հասոյթի գումարն է 70,617 ոսկի, մինչդեռ 1902ին եղած էր 71,060։ Անցեալ տարուան ձմռուան սաստկութիւնը եւ ձիւները Թրամուէյի կառքերուն երթեւեկութեան արգելք եղան, որով հասոյթները նուազեցան։ Տարւոյն վերջին ամիսները հասոյթները աւելցած ըլլալով, հասոյթի նուազութիւնը 327 ոսկի եղած է։ 1903ին Ընկերութեան ծախքն է 49,813 ոսկի, մինչդեռ 1902ին եղած էր 52,322։ 1903ին շահն է 20,852 ոսկի, իսկ նախորդ տարի 20,720 էր, որով 1903ին համար 99 ոսկիի տարբերութիւն մը կայ։ 1903ի շահու գումարէն պէտք է զեղչել 8802 ոսկի՝ պարտաթուղթերու տոկոսին եւ անոնց մէկ քանին շրջաբերութենէ վերցուելուն համար։ Մնացած 12,099 ոսկին սապէս պիտի բաժնուի.— 5517՝ 23,065 բաժնեթուղթերու 63 թիւ կուպոնին համար, 653՝ պահեստի դրամագլուխ հարիւրին տասնի հաշւով, 221՝ վարչական Խորհուրդին անդամներուն՝ հարիւրին չորսի հաշւով, 352՝ Ընկերութեան հիմնադիրներուն բաշխուելու համար հարիւրին վեց, եւայլն։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան խորհրդական Րաղըպ պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը կարգ մը որոշումներ տուաւ յետնեալ տուրքերու գանձման մասին. նաեւ առաջարկեց ասոր համար կանոնագիր մը պատրաստել։ Խնդիրը մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին որ պետական Խորհուրդին յանձնեց՝ այդ մասին կանոնագիր մը պատրաստելու համար։

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ նահանգաց երկրորդ կարգի պահեստի վաշտերու քննիչ Ֆէրիգ Սէյֆուլլահ փաշա Քավալա ժամներ է քննական պտոյտի համար։

Պ. ՊԻՐԺԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահը, երէկ Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Երկու շաբաթէն պիտի վերադառնայ։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Դատական եւ կրօնական գործոց նախարարութիւնը, երէկ, ծանոյց Ցունաց Պատրիարքարանին թէ Խառն Ժողովին համար ընտրուած աշխարհական չորս նոր անդամներու պաշտօնը վաւերացուած է կայս. կառավարութեան կողմէ։ Նոր անդամները վաղը առաջին անգամ ըլլալով ներկայ պիտի գտնուին Խառն Ժողովի նիստին։

—Ցունաց Ս. Պատրիարքը առջի օրուընէ ի վեր ինֆլուէնցայէ կը տառապի, սակայն հիւանդութիւնը թեթեւ է։

—Նորէն նկատողութեան առնուած է Բերայի կողմը Ցունաց ընդարձակ հիւանդանոցի մը կառուցման խնդիրը, որուն ծախքը պիտի հոգայ Տիկին Էլէնի Զարիֆի։ Այդ հիւանդանոցին համար յարմար գետին մը կը փնտռուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆ տը Մալասպինա մարքիզը որ հիւանդ է, [illegible] կ'ապաքինի։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ.— Կայս. Իրատէ մը համաձայն, Թնդ'օթային զինուորներու սպաներէ բաղկացած յանձնախումբ մը Գերմանիա պիտի երթայ՝ ստանալու Քրուպի զինագործարանին մէջ շինուած ապսպրուած թնդանօթները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Մալաեա շոգենաւը առջի գիշերը Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Այդ շոգենաւուն մէջ կը գտնուին վեց սպայ ու 268 նաւազ, 150 ը՝ վիրաւոր, ռուսական Վարիակ յածանաւէն որ Չէմուլբոյի առջեւ ընկղմեցաւ։ Ասոնք առնուած են անգլիական Թալպոթ յածանաւին կողմէ եւ կը կրեն անգլիական նաւազներուն կողմէ տրուած գլխարկներ ու բաճկոնակներ։ Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանատան զինուորական ու նաւային կցորդները, ընդհանուր հիւպատոսը եւ այլն երէկ առտու նոյն շոգենաւը գացին։ Ռուսական Կարմիր Խաչի տիկինները սիկառէթ եւ [illegible] զրկեցին նաւազներուն։ Մալաեա, երէկ, Օտեսա ուղեւորեցաւ։ Վարիակէն եւ Քօրէիեցէն ուրիշ սպաներ ու նաւազ՝ներ ալ Մէսաժըրի Օսթրալիեն շոգենաւով Պոլսոյ նաւահանգիստէն պիտի անցնին՝ Սէվաստոպոլ ուղեւորելու համար։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Կրոսէր Քուրֆիւրսթ շոգենաւով Կ. Պոլիս եկած զբօսաշրջիկներէն մէկ մասը երէկ այցելեց կայս. Գանձարանը եւ Տօլմա Պաղչէի պալատը։

— Երէկ Բերա Բէլէսի մէջ թէյի սեղան մը տրուեցաւ զբօսաշրջիկներէն ոմանց։ Երէկ գիշեր Կրոսէր Քուրֆիւրսթի մէջ պարահանդէս մը տրուեցաւ. ներկայ գտնուեցան նաեւ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց դեսպանատուններու պաշտօնեաներէն մէկ քանին։

— Այդ շոգենաւուն քարափի կապուելուն երեք օրուան ծախքն է երեք հարիւր ոսկի։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Ապտիւլմէճիտ շոգենաւը երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց 442 ուխտաւորներով, որոնք բժշկական քննութեան ենթարկուեցան եւ, առողջապահական գանգատեցին վիճակնին հաստատուելէ ետքը, արտօնուեցան ցամաք ելլել։ Ճամբան հինգ հոգի մեռած են սովորական հիւանդութիւններէ։

ԷՐԷԳԼԻԻ ածխահանքին արտադրութիւնները գիտական պայմաններու համաձայն աւելցնելու մասին յանձնաժողով մը կազմուած էր, անտառներու եւ հանքերու նախարարութեան կողմէ ղրկուած առաջին ճարտարագէտ Բօլան էֆ.ի եւ ուրիշ պաշտօնատարներու մասնակցութեամբ։ Այդ յանձնաժողովը ընդարձակ տեղեկագիր մը մատոյց Բ. Դրան։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց առանց աւգանքի գանձել Էրզրումի նահանգին խճուղիներու շինութեան համար անձնական աշխատութեան փոխարէն սահմանուած տուրքին յետնեալ մասերը։

ԿԱՐԱԳՆԵՐԸ.— [illegible] պաշտօնատանը որոշեց Կ. Պոլսոյ եւ նահանգներուն մէջ քիմիական աշխատանոցներ հաստատելով, տարրալուծել ու քննել տեղական կարագները եւ յետոյ անոնց վաճառումը արտօնել։

ԲԵՐԱՅԻ կառավարիչը հրամայեց Ղալաթիոյ ու քարափին ոստիկաններուն՝ հսկողութիւն ընել, որպէսզի կարգ մը դատարկապորտներ իբր եւ թարգման չհետեւին Կ. Պոլիս այցելող օտարազգի զբօսաշրջիկներուն։ Ոստիկանութիւնը ըստ այնմ հսկողութիւն կատարելով երէկ երկու Հրեաներ ձերբակալեց, որոնք Կրոսէր Քուրֆիւրսթ շոգենաւով եկած զբօսաշրջիկներէն ոմանց գրպանները կը խուզարկէին։ Միանգամայն մէկ քանի անձեր ձերբակալեց որոնք կարգ մը առարկաներ իբր եւ հնութիւն կը վաճառէին։

ԴԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին Պոլսոյ կողմը ոստիկանութեան եւ թաղապետութեան պաշտօնեաներու յատուկ շէնք մը պիտի շինուի 19000 ղրուշ ծախքով։

ՖՐԷՍԻՆԷՅԻ Ահերիֆ շոգենաւը, որուն Մէսինայի մէջ խրած ըլլալը ծանուցուեցաւ, ազատելու համար կատարուած փորձերը արդիւնք մը չեն ունեցած, որով շոգենաւը կորսուած կը նկատուի։

ԳԻՇԵՐԱՊԱՀԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ.— Բերայի Թարլա Պաշը գիշերապահը Հասան առջի գիշերը Եսղուրթեանէ փողոցին մէջ տան մը դրան առջեւ մարդ մը տեսաւ ու մօտեցաւ։ Մարդը փախչիլ ուզեց, բայց Հասան զայն գետինը տապալեց։ Այդ միջոցին ուրիշ մարդ մը տանը պատշգամէն վար իջաւ եւ ռէվոլվէր պարպեց գիշերապահին վրայ, բայց գնդակները վրիպեցան։ Հասան յաջողեցաւ այդ անձն ալ գետինը տապալել, սակայն միւսը ոտքի ելաւ եւ սկսաւ ռէվոլվէր պարպել, առանց յաջողելու։ Վերջապէս երկուքն ալ փախան։ Գիշերապահը ոստիկանութեան իմաց տուաւ որ իսկոյն քննութիւն կատարեց եւ երկու հովանոց ու ռէվոլվէր մը գտաւ։ Փողոցին մէջ արեան հետքեր կային, ուրկէ հաստատուեցաւ թէ երկու չարագործները վիրաւորուած են։ Հասանի երկու մատներուն վրայ թեթեւ վէրքեր կան։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Ֆէրիգիւղի գաղթականներու թաղը բնակող Տաւրսան անուն մշակի մը կինը՝ Զէքիէ երէկ ժամ 10ին սրտի կաթուածէ յանկարծամահ եղաւ Գարաքէօյի կամուրջէն անցած ատեն։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԱԶԴ.

Օսմանեան կայսերական դրամատան Բերայի ճիւղը փոքր խնայողութեանց դիւրութիւն ընծայելու նպատակաւ՝ որոշած է ամսական մասնակի վճարումներով հատուցանելի փոխառութիւններ ընել յետագայ պարգեւատոր արժեթղթոց վրայ.

Արեւելեան երկաթուղեաց արժեթուղթք
Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի « «
Ցունական ազգ. դրամատան « «
Փրանսական քօմիւնալ եւ ֆոնսիէր
(ամբողջ եւ քառորդ) « «
Փրանսական Քրէտի Ֆոնսիէր « «
Վիլ տը Բարի « «
(ամբողջ եւ քառորդ)

Օսմանեան կայսերական դրամատունը վերոյիշեալ փոխառութիւնը ըրած ատեն պիտի պահանջէ իր յաճախորդէն օրուան գնով ծախու առնուած արժեթղթոյն արժէքին մէկ քառորդին վճարումը։ Սոյն առաջին վճարումն ընող յաճախորդներ տէր պիտի ըլլան գնուած արժեթղթոց ըստ ընկալագրի զոր իրենց պիտի տրուի եւ ուր արձանագրուած պիտի ըլլան արժեթղթոց թիւերը, վայելելով միանգամայն կուպոններու ինչպէս եւ վիճակահանութեամբ վաստկուելի գումարներու հասոյթները։ Վերոյիշեալ արժեթուղթերը իբր գրաւ պիտի մնան Օսմանեան կայսերական դրամատան քով մինչ ի վճարումն փոխառութեան գումարին եւ անոր պատկանելու տոկոսներու։ Վերը նշանակեալ եւ այլ նոյն օրինակ. արժեթուղթեր, Օսմանեան կայսերական դրամատան Բերայի ճիւղը մինչ ի պատրաստ գտնըւելով, հասարակութիւնը կրնայ ուզած ժամանակ գնել զայնս թէ՛ կանխիկ եւ թէ ըստ յօժարարեալ ամսական մասնակի վճարմամբ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻԶՄԻՐԻ

ԳԱՒԱՌ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Այս առաւօտ Իզմիրի մեր թղթակցէն ստացանք հետեւեալ նամակը Մարտ 15 թուականով, որ կը հաղորդէ Գաւառ. Ժողովին վերջնական կազմութիւնը.—

«Տեղւոյս Գաւառ. Ժողովի ընտրութեան քուէարկութեան գործողութիւնը, ինչպէս գրած էի նախորդ թղթակցութեամբս, սկսաւ՝ կիրակի առաւօտեան ժամ 8էն (Ն. Տ.) մինչեւ կէսօր, ի ներկայութեան նախագահ Տ. Դանիէլ վրդ. Ցակոբեանի եւ Ընտրողական ժողովի անդամներէն Եսայեան Ղուկաս, Խաչատրեան Երուանդ, Իփլիքճեան Ցարութիւն, Նալպանդեան Ստեփան էֆ.ներու եւ այս վերջնոց որոշմամբ հսկող մասնախմբէն ոմանց՝ որոնց անդամներն են Միքայէլեան Ցակոբ, Ալթունեան Բարունակ, Գասպարեան Տիրան եւ Թօքաթլեան Ստեփան էֆ.ները։ Կէսօրէն յետոյ ժամ 2էն քուէատուփը բացուեցաւ, մինչեւ ի ներկայութեան վերոյիշեալ անդամներու եւ գրսէն ազգայնոց։ Քուէներու ճշդութեան քննութենէն յետոյ, սկսաւ քուէհամարը՝ որուն արդիւնքն է հետեւեալը, արդիւնք որ պատիւ կը բերէ թէ՛ Իզմիրի հայ հասարակութեան եւ թէ մանաւանդ Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր, որ յաջողեցաւ գոհացուցիչ կերպով գլուխ հանել Գաւառ. Ժողովին կազմութեան գործը։

360 քուէէն, որ ամբողջութիւնն էր եկած քուէից, Գաւառ. Ժողովի անդամ ընտրուեցան.

			Քուէ
1.	Կարապետ էֆ.	Ազնաւուրեան	357
2.	Աւետիս »	Աւետիքեան	356
3.	Ցակոբ »	Հարէնց	348
4.	Խոսրով »	Եփրեմ	344
5.	Երուանդ »	Խաչատրեան	343
6.	Ղուկաս »	Եսայեան	339
7.	Վահան »	Պորտուգալեան	335
8.	Ցարութիւն »	Հարոնեան	332
9.	Ցակոբ »	Վէմեան	332
10.	Ցարութիւն »	Իփլիքճեան	330
11.	Զարեհ »	Թագթագեան	329
12.	Մերկեր »	Մերկերեան	328
13.	Մանուկ »	Գալփաքճեան	318
14.	Խաչատուր »	Զաքեան	317
15.	Թագւոր »	Սպարթալեան	239
16.	Միսաք »	Մորուքեան	215
17.	Սարգիս »	Պալեօզ	200
18.	Ստեփան »	Նալպանդեան	198

Համեմատականի միայ մէկ անդամ՝

Մեսրոպ էֆ.	Սիմոնեան	քուէ	178
Նազարէթ »	Ներսէսեան	»	168
Միրզա »	Մսրեան	»	168

որոնցմէ մէկը պիտի ընտրուի, լրացնելու համար տեղական քսան ժողովականներու թիւը։

Այս շաբաթ հրահանգ պիտի ղրկուի Իզմիրի թաղերուն՝ իրենց անդամները ընտրելու համար։ Արդիւնքը կը փութամ հաղորդել։»

ԱՍՈՄ

Կրոսէր Քուրֆիւրսթ զբօսանաւով Պոլիս այցելող զբօսաշրջիկներէն մէկ քանին՝ երէկ Մայր եկեղեցի եկան։ Ասոնց կ'ընկերանային Պարտիզակի Ամերիկեան վարժարանի Տնօրէն Վեր. Ալէն եւ Նիկոմիդիոյ Հայ-Բողոքականաց ազգապետ Գանտարեան Կարապետ էֆ., ինչպէս նաեւ Վեր. Ալէնի միսիօնարուհի քոյրը՝ որ երէկ առաւօտ Պրուսայէն Պոլիս հասած էր։ Այցելուները դիտեցին երեք տաճարները, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական Աթոռը, Մկրտութեան աւազանը եւ միւս փոքրիկ մասունքները, ինչպէս նաեւ Պէշճեան Ցարութիւն Ամիրայի դամբանը։ Վեր. Ալէն՝ որ լաւ հայերէն կը խօսի՝ անգլիերէնի կը թարգմանէր բոլոր այն ծանօթութիւնները՝ որոնք կը տրուէին ամերիկացի այցելուներուն։ Ցարութիւն Ամիրայի դամբանին վրայ գրուած տողերը Վեր. Ալէն անգլիերէնի թարգմանեց. զբօսաշրջիկները եկեղեցւոյ ամէն մանրամասնութեանց կը հետաքրքրուէին եւ հարցումներ կ'ուղղէին։ Վեր. Ալէն եւ իր հետեւորդները թէեւ ուզեցին Ս. Պատրիարքին ներկայանալ, սակայն Ն. Ամենապատուութիւնը Բերա, իր բնակարանը գտնուելուն՝ այդ այցելութիւնը այսօր պիտի կատարեն։

—Պատրիարքարանէն Սրաքէյի ղրկուած էր այն կայս. Ֆէրմանը որ կ'արտօնէ տեղւոյն Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն վերաշինութիւնը։ Տեղւոյն Թաղ. Ժողովը՝ կայս. Ֆէրմանը ստանալուն պէս՝ յատուկ նիստ մը գումարեր եւ [illegible] ջերմ մաղթանքներ ըրեր է Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար. նոյնպէս շնորհակալութիւն յայտներ է Ս. Պատրիարքին սոյն հոգածութեանը համար։ Թաղ. Ժողովը նկատելով որ առանց Առաջնորդի ներկայութեան անկարելի է սկսիլ վերաշինութեան գործին, հարկ դատեր է ժամանակ մը յետաձգել շինութիւնը։

—Բինկեանի կարօտելոց համար ասկէ առաջ 20 ոսկի ղրկուած էր Պատրիարքարանի կողմէ։ Ակնայ Գաւառ. Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Պատրիարքարան թէ Ակնայ Առաջն. տեղապահ Ասլանեան Տ. Գէորգ Վ. Բինկեան գացեր եւ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին եւ 5 անդամէ բաղկացեալ յանձնաժողովի մը հետ խորհրդակցութեամբ նոյն գումարով ցորեն գներ եւ բաժներ է 37 տուն կարօտ ընտանեաց 150 կոտ ցորեն իբր հացագին, եւ սերմնցու չունեցող 25 տուն կարօտելոց ալ 130 կոտ ցորեն իբր սերմնցու։ Ակնայ Գաւառ. Վարչութիւնը Պատրիարքարանի այս հոգածութեան համար մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտներ է։ Տ. Գէորգ Վ. Ակնայ մէջ Դպրաց դաս մը կազմած ըլլալով տեղեկագրեր է Պատրիարքարան եւ Օրհնութեան գիր մը խնդրեր է նոյն դասուն համար։

—Խոտորջուրէն Պատրիարքարան գրուած նամակ մը կը հաղորդէ թէ տեղւոյն Ս. Թորոս եկեղեցիին աւագերէց Տ. Մըկըրտիչ քհն. Գասմաճեան մարտ 14ի կիրակի գիշերը ժամը 5ուկէսին վախճաներ է 96 տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը 55 տարի քահանայագործութիւն ըրած էր նոյն եկեղեցիին մէջ, 25 տարի իբր պարզ քահանայ եւ 30 տարի իբր աւագերէց։

—Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Տ. Աբրահամ եպիսկ. Մամիկոնեանի թէ իր Կիւրինի Կաթող. տեղապահի պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը Պատրիարքարան յանձնուած է եւ յանձնարարուեցաւ իրեն որ փութով ճամբայ ելլէ՝ Սիս երթալու համար։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՓՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30 մարտ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն հեռագրական ռուս գործակալութեան թէ նոյն քաղաքը հասած լուրերու նայելով տասը հազար ճափոններ անցեր են Ճինկ-Զանկան գետը, հիւսիսային Քորէայի մէջ։

ԹՈՔԻՕ.— Ճափոնի Ներկայ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ ծովային նախարարը, ժողովականներու բուռն ծափահարութեանց մէջտեղ, կարդաց Թօկօ ծովակալին տեղեկագիրը՝ ճափոններուն կողմէ վերջերս Բօրթ-Արթուրի դէմ կատարուած վերջին յարձակումին վրայ։ Ծովակալը կը յայտարարէ թէ դժուար է փակել այդ նաւահանգիստը։ Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց որոշում մը՝ խրախուսելով կառավարութիւնը շարունակել պատերազմը, նաեւ շնորհակալութիւն յայտնելով նաւատորմին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոփաթքին զօրավարը կը հեռագրէ թէ Ճէնկ-Ջուի բնակիչներուն կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւններու նայելով, մարտ 28ի ճակատամարտին ճափոնները 40էն աւելի մեռեալ եւ հարիւր վիրաւոր ունեցեր եւ զանոնք Ան-Ճու տարեր են։ Սթէքոլով հարիւրապետը որ Ճէնկ-Ջուի մօտ կատարուած ճակատամարտին մէջ վիրաւորուած էր, մեռեր է։

ԹՈՔԻՕ.— Մարտ 28ի ճակատամարտին վերաբերեալ պաշտօնական տեղեկագիրը կ'ըսէ.— «Ճափոնական հեծելազօրքեր մարտ 28ին, կէսօրէն առաջ, ընդհարեցան վեց հարիւր ռուս հեծելազօրքերու որոնք Ճէնկ-Ջուն գրաւած էին։ Ճափոնները յաջողեցան ետ մղել Ռուսերը իրենց դիրքէն եւ գրաւել նոյն քաղաքը։ Ճափոններէն սպայ մը ու եօթը զինուորներ սպաննուեցան եւ երկու սպայ ու տասը զինուոր վիրաւորուեցան։ Ռուսերուն կորուստն ալ այդքան է։»

ՔԱՏԻՒՍ.— Ռուսական Օրօրա յածանաւը եւ թորփիլանաւ մը երէկ հոս ժամանեցին։

ՉԻ-ՖՈՒ.— Ռէօթէր կը հեռագրէ թէ ճափոնական Հանեէի շոգենաւին նաւապետը, նաւազ մը եւ ուղեւորներ որոնք Ջէնկ-Ջու ժամանած են, կ'ըսեն թէ ռուսական նաւատորմը մարտ 27ին ընկղմեր է ճափոնական Հանեէի շոգենաւը։ Նաւազներուն եւ ուղեւորներուն մնացած մասը խեղդուեր է, անոնց մէկ քանին Չինացիներ էին։

ՍԷՈՒԼ.— Ճափոնական յառաջապահները մարտ 27ին գրաւեցին Հայ-Ճուի նաւահանգիստը, [illegible] Ան-Ճուի հարաւային արուարձանին կողմ։

ՓԱՐԻԶ.— Նախարարաց Խորհուրդը, այսօր Էլիզէի մէջ գումարուելով, մէկ միլիոն ֆրանք սահմանեց Ռէճինիոն կղզիին մարտ 21ի եւ 22ի փոթորիկին պատճառած վնասները դարմանելու համար։

ՖՐԱՅՊՈՒՐԿ (Զուիցերիա).— Երէկ կէս օրէն երկու քառորդ ժամ ետքը, երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ Ֆրայպուրկի մէջ։

ԿԱԷԹԱ.— Հոհենցոլըրն այս առտու ճամբայ ելաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Ժօզէֆ կայսրը ապրիլ 4ին Ապազիա պիտի ուղեւորի, Շուէտ-Նորվէկիոյ Թագաւորին այցելութիւն տալու։

— Լիւքսէմպուրկի մեծ դուքը ապրիլ 6ին Վիէննա պիտի գտնուի։

ՔՕՓԷՆՀԱԿ.— Անգլիոյ Թագաւորն ու Թագուհին հոս ժամանեցին։

ՄԵՍԻՆԱ.— Հոհենցոլըրն կայս. զբօսանաւը, ուր կը գտնուի Վիլհէլմ կայսրը, իրիկուան հոս ժամանեց։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը այսօր վիճաբանեցաւ նաւատորմին վերաբերեալ հարցաքննութեան վրայ։ 256ի դէմ 318 ձայնով ընդունեց Պ. Մօժանի առաջարկութիւնը թէ Ժողովը վստահ ըլլալով նախարարութեան վրայ՝ կատարելու նաւատորմին կացութեան համար ոչ-խորհրդարանական քննութիւնը եւ ֆրանսական գաղթավայրերը պաշտպանողական վիճակի մէջ դրուիլը, կ'անցնի օրակարգին։ Նիստը աղմկալից եղաւ։ Պ. Կոթիէ ըսաւ թէ երեսփոխանները կաշառուած են եւայլն։ Պ. Պէրթօ ուզեց ծեծել զայն, բայց իրարմէ զատեցին։ Ցետոյ Պ. Կոթիէ ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Նիստը փակուեցաւ, Ժողովը նախապէս 118ի դէմ 328 ձայնով ընդունելէ ետքը նաւատորմին վարկը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30 մարտ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ ճափոններ անկարգութիւններ գործեր են Շան-Զ․ի մէջ։ Չինացիները քանի մը Եւրոպացիներ սպաններ են։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը երէկուան եւ այսօրուան նիստերուն մէջ զբաղեցաւ՝ ծովային նախարար Պ. Բէլլըթանի պաշտօնավարութեանը մասին եղած հարցապնդումով։ Պ. Քոմպ վերջապէս ընդունեց որ քննութիւն մը կատարուի նաւատորմին կացութեանը վրայ։ Ցետոյ վստահութեան քուէ մը տրուեցաւ 238ի դէմ 318 ձայնով։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մուքտէնէն առնուած լուրերու նայելով ռուսական զինուորական փոխադրութիւնները շատ կանոնաւոր կերպով կը կատարուին եւ զօրքերը կը ժամանեն լաւ տրամադրութիւններով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Բաչինի ու Ան-Ճուի մէջտեղը համախմբուած ճափոններուն թիւն է 80,000։

— Տասը հազար ճափոններ Չին-Զանկ գետը անցան՝ դէպի Քաղանա երթալով։

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԻՐՔԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն ետք դիմող բոլոր հիւանդները։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ՍԱՆԻ ՓԱՐՄԱՑԻԱՅԻ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Մէյս Զղուլուֆեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, ցեմենթ ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ ակռաներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՔԱՈՒԼՄԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
362-364 ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՆ 362-364
Ընդհանուր Լիքիտասիօն

կիներու, աղջիկներու եւ տղաքներու յատուկ պատրաստ զգեստներու, ճերմակեղէններու եւ թռհավիլէններու եւլն.։
1904 ՓԵՏՐ. 24. ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Ծախուելիք նիւթերուն մէջ կան, ֆանէլա, գուլպա, թաշկինակ, միսօներ, փողկապներ, շապիկներ, ֆիշուներ, բարրդէ եւ բիքէյէ անկողնի ծածկոցներ, սեղմիրաններ (քօրսէ) հովանոցներ, ձեռնոցներ, պայուսակներ, ծխատուփեր, սեղանի սպասներ, մետաքսեայ վարագոյր, գորգեր, ամէն տեսակ բամպակէ եւ բիքէյէ կերպասներ եւլն.։

Մետաքսեղէն եւ բրդեղէն կտորներու ճոխ եւ ընտիր մթերք մը կայ տրամադրելի, որ դրամագլխէն աւելի աժան գնով պիտի ծախուի։ 8—15

ԹԷՐԶԻ
Օ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրէտէ Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նումէրօլու աբարթըմանտա։

Պու քէրրէ Եվրոբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ գայէթ պիր օլմագ վէ էհվէն ֆիյաթլա էլպիսէ իմալ լընտըղընտան բիւթիւն միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլհագ օլունաճագ Թէքֆուր Տաղը վէ Գում Պաղը սողանընտան, մահըհուլը բուլունտուղու նըրմինճի ճուլուս էրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիէսի, վէ եիրմի իքինճի փազար էրթէսի կիւնի տէ իհալէ իչին թէնզիլի պիլ գապուլ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան վէ էլպիսէլիք քէթէն պէզ իլէ, սաթօն, մատամբօլ վէ սավաշպուր վէ իբի նէվ քէօմիւրլէ հօթապ միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան իթաաթ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէեէ միւսթասհապէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհաեէթ սաաթ օն գադար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհա կէլմէլէրի։
Ֆի 16 Մարթ սէնէ 320
2—3

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլհագ օլունաճագ էլլի պին օգգա գըլէ Թէքֆուր տաղը վէ Գումպաղը սողանընըն միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան վէ մէզքիւր միւնագասատա պուլունան գանվէնին իհալէի գաթիյէսի աշըր բազար էրթէսի կիւնիւ իճրա գըլընաճաղընտան իթաաթ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհապէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհաեէթ սաաթ օն գադար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհաեէ կէլմէլէրի։
2—3 Ֆի 13 Մարթ սէնէ 320

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն Ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	272	»
Դրամագլուխ և պահեստ	158	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի քերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով Իւնիօնի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յաւախտաբուբիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բաատ Քօթրերը Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան էֆ Դաւիթեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍՈՍԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարշաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունուար 2ին մեր այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՊՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսոր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսոր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼԸՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսոր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսոր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒԻ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145–147
Էթիքէթին եւ խցանի քափսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

SOCIETE „CARMEL-ORIENTAL"
RAISIN DE CHANAAN
(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518·483·24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Միւչուըլ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԹՂԱՆ ՀԱՖԶԸ ԷՔՐԷՄ

Խայթղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան շինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հաֆզը Էքրէմ խայթղանը օսմ. եւ օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ատամնային խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայթղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 75–80

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք տալու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղուն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակաւոր բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի եւ Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շօգօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է եւ միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթէն կրկին անգամ սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն եւ առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով սնած տղաք, քաջառողջ, ուժեղ, զօրաւոր եւ կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանուկներ, ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ եւ կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ
10–26

Պիտի պահէք ձեր դէմքին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի.
La VELOUTINE
ձեռ. 534
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹԸ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր.	191,934,5^2
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	32,467,177
Վճարումներ՝ բանթ վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	»	426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիաճի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալք ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 43–52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	18900	Քարփաթիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրիա	322
Քամբանիա	12950	Թեսալիա	234
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	293
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	293
Էթրուրիա	8120	Պաւոնիա	255
Սէրվիա	7392	Ալէքսօ	[illegible]
Օւրանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Տեղական շոգենաւք, նաւատեր ծովն, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլ հոս հասնելու։
Դիմել առ ԺՈԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլաւիա	350
Դեւոնեան	10500	Իմբրիզիոն	35
Պոհեմիան	10500	Արքատիան	30
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	35
Քալիֆորնիան	9000	Արապիան	350
Քոլոմպիան	8000	Աթէնիան	350
Քորնիշման	8000	Անաթոլիան	250
Պոսթոնիան	8000	Ալգերիան	250
Քանատեան	8000	Լէտաեան	200
Քալէտոնեան	3700	Մինճօ	9
Լավոնիան	3700	Օփորթօ	80
Ֆլամինեան	3700	Լիսպոն	8
Թօպիտեան	3500		

Աշխատանքը ոչ մէկ բերն կը խնդրուի ... [illegible]
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, ... [illegible]

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ ... [illegible]

Ընկերութեան դրամագլուխը ամբողջովին վճարուած	10,666,667 ֆ.
Ոչ յիշատակութեան գումար	12,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել,
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ընդմէջ Հըլի, Պոլսոյ, եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	1497	Հուկօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Տոնկօ	2906	Հորաս	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Տարսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սէրրօ	1735
Արիոսթօ	2271	Տրիտօ	4311	Հիդալկօ	581	Մէրքուտիօ	3557	Սիլվիօ	1193
Կասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտօ	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Կորոնթինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3607	Մոնթէֆիօրէ	1735	Թասսօ	1328
Քրավօ	1076	Տրոպօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրիւնօ	841	Տրինատօ	504	Իակօ	2334	Նէրօ	983	Թորրօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էրրօ	2464	Իլարիօ	5540	Օթթօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճէլօ	1080	Օթէլլօ	4039	Թրէսիօ	487
Գալիլէօ	1837	Էրասմօ	1841	Ֆլէսօ	1053	Օրլանտօ	585	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆլորօ	954	Քոլումպօ	2367	Փալէրմօ	1637	Վասկօ	1914
Գազօ	1094	Ֆրինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Փօլօ	510	Վոլօ	1289
Զիքալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռինալտօ	2229	Վոլթուռնօ	3396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանտօ	2272	Ռիւպիքօն	1663	Ուէստ	185
Գիդօ	2697	Ֆալիէրօ	3060	Լիվոռնօ	1843	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	150
Գոլորատօ	4235	Ֆլավիօ	1243	Լորէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլլինկ,
Սիքիօ շոգենաւը, » Սթ. Լոռի.
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Միֆասօ շոգենաւը, ապրիլ 1ին։
Վասֆօ շոգենաւը, » 9ին։
Ալէֆրօ շոգենաւը, » 16ին։
Քլիօ շոգենաւը. » 25ին։
Դիմել առ գործակալս Ժ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 23–24 Մեծ Մէյմէնէթլի խան Ղալաթիա 377

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Պշ. 16/29 Սեվաստապոլ ժամը 10ին առտուն
Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Ե. 18/31 Օտեսա ժամը 10ին առտուն։
Շբ. 2/2 Մէթէլին, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ ԵՒ [illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200	ֆր.
» »	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ. »	Բարիզի »	150	»
» »	Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ Քարաիւիին վրայ։
516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէս	3000	Թիպըր	2500
Ամասիս	3000	Նեբթիս	2400
Թէպըր	3000	Օզայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Փէրա	2250
Խեոբս	3000	Մեմֆիս	2000
Սեզոստրիս	3000	Կարնաք	1500
Տարքէմէս	2500	Պէլպէ	1500

Դիմել առ գործակալս ՈՒՈԹՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Ռեժեփ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.
19, 3 Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾՍԻՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Զ.

ՕՐՕՐՈՑԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Մատլէնի բացատրութեան շնորհիւ, ազնուական կնոջ ներկայութիւնը այդ համեստ յարկին ու հեռաւոր վայրին մէջ, արդարանալի կը դառնար։

Բայց փոթորկին առաջքը առնուա՞ծ էր բոլորովին։

Այն ինչ կը կարդար իրեն յանձնուած նամակը, Պ. տը Ռուվրէյի նայուածքը նուազ խիստ կը դառնար։

Սակայն, տարակոյսը չէր փարատեր բոլորովին...

Ամէն վտանգ անհետացա՞ծ էր Իվօնի մօր համար։

Վերջնականապէս ցրելու համար դուքսին կասկածը, հարկ էր որ կիները դաշնակցէին։

Երեք կին իրենց ճիգերը միացնելով, չպիտի՞ կրնային պարտութեան մատնել զայն...

Ֆրանսուազ մեծ փափաք կը զգար օգնութեան հասնիլ այդ տարաբախտ կնոջ, որ այնքան հեզահամբոյր, վեհանձն ու կարեկից վերաբերում մը ունեցած էր իրեն հետ։

Բլոթիլտ, յուզումէն այլայլած դէմքով, Մատլէնի խօսքերը հաստատեց։

— Տիկին Կլէարի ծնողքը երկար ատեն ընտանիքիս ծառայութեան մէջ գտնուած է։ Նոյն ինքն տիկին Կլէար, ինչպէս գիտէք, իմ քովս ծառայած է երկար ատեն... կրնայի՞ մերժել այդքան թախանձագին խօսքերով խնդրուած օգնութիւնը...

Պ. տը Ռուվրէյ լուռ եւ անթափանց կը մնար։

* *

Երբ Բլոթիլտի ամուսինը իր սիրական գրքին էջերուն միջեւ գտած էր այն անստորագիր նամակը, որ կ'ամբաստանէր իր կինը, նախ նպատակաւոր անուանարկութիւն մը կարծելով փորձած էր կարեւորութիւն չտալ անոր։

Բայց ո՛րքան ալ լաւ ու բարձր նկարագրի տէր ըլլար դուքսը, վերջապէս մարդ էր։

«Ես մարդ եմ, եւ մարդոց վերաբերեալ ոչ մէկ բան անտարբեր կը թողու զիս», ըսած է Թէրէնս։

Տարակոյսը եւ նախանձը իրենց թաքուն աշխատութիւնները ի գլուխ հանած էին այդ հոգիին մէջ։

Ահռելի պայքար մը մղուած էր այդ մարդուն մէջ, որ այնքան բուռն սիրով մը կը պաշտէր իր կինը, որքան վայելումը չէր յագեցուցած զինքը։

Ինչ, այդ ծաղի՛կը, որ նախ իրեն համար փթթած կը կարծէր, եւ որ ճակատագիրը հասցուցած էր իր շրթներէն, միթէ ուրիշի մը կողմէ հոտոտուած, ճաշակուած ու պղծուա՞ծ չէր անոր բոյրը...

Բլոթիլտ զաւակ մը ունէր։

Ահ, զարհուրելի ստութիւն։

Բայց կասկածը խուլ կերպով կը տեւէր իր գործը...

Իրողութիւններ որոնք մինչեւ այն ատեն Բիէր տը Ռուվրէյի ուշադրութիւնը չէին գրաւած, հետզհետէ կը ծնգուէին իր ուղեղին մէջ...

Հիմա կը յիշէր այն պաշտութիւնը, գրեթէ ահաբեկումը, որով Բլոթիլտ ընդունած էր իր գործը։

Այս վերջինը առանձին թողլով Ֆրանսուազին, մինչ ինք ամիսներով բացակայած էր, միթէ լռելեայն անոր ազատութիւնը վերադարձուցած չէ՞ր համարուեր...

Ծնողութեան քողարկումը կը ճնշէր սիրտը։

Անկարելի էր ապրիլ այդ չարատանջ անստուգութեան մէջ։

Անստորագիր նամակը ճշգրիտ իրողութիւններ առաջ կը բերէր այնպիսի ճոխ մանրամասնութիւններով, որոնք ոեւէ երկդիմութեան կասկած չեն ներշնչեր։

Կա՛մ այն է որ այդ գարշելի մատնութիւնը հիւսուած մըն էր անհիմն զրպարտութեանց, եւ այն ատեն կնոջ ցոյց տալով նզովելի նամակը, պիտի գոչէր դուքսը.

— Թշնամի մը ունիք... ըսէք թէ կը ճանչնա՛ք անոր գիրը, թէեւ կրնայ կեղծած ըլլալ եւ մնացեալը ինծի ձգեցէք։

Եւ կամ այն է որ նամակը ճշմարտութիւնը կը յայտնէր։

Այդ պարագային, տարաբախտ ամուսինը չէր ուզեր հաշուել քայքայումին առաջ բերած բոլոր հետեւանքները։

Նշանակուած վայրէն հինգ հարիւր մեթր հեռու հասնելուն, դուքսը կեցնել տուած էր կառքը։ Հետիոտն եւ զգուշութեամբ մօտեցած էր տան։

Ճամբուն միացող նրբուղիին վրայ նայող պատուհան մը կար։ Սիրտը ջախջախուած յուզումէն, Բիէր տը Ռուվրէյ անձկալից նայուածք մը ձգած էր ներսը...

Դժգոյն, բռունցքները սեղմած, դուքսը տեսած էր որ իր կինը կուրծքին վրայ կը սեղմէր փոքր աղջիկ մը, համբոյրներով ծածկելով զայն...

* *

Մատլէնի յուսահատական նամակը կարդացած ատեն դուքսը կը խորհէր։

Անտարակոյս անձկութեան այդ կոչը կրնար շարժառիթ մը ըլլալ Բլոթիլտի ներկայութեան՝ Սէն-Կրաթիէնի մէջ։

Բայց Պ. տը Ռուվրէյի հոգին ծանրապէս վիրաւորուած էր, եւ առաջ բերուած բացատրութիւնը ո՛րքան ալ արդարացուցիչ ըլլար, չէր կրնար գոհացում տալ բոլորովին։

Ժան Կլէարի կնոջ կողմէ ստորագրուած նամակը չէր ապացուցաներ թէ անստորագիր նամակը զրպարտութիւն մը եղած ըլլար։

Մեղապարտ կին մը պարտուած չի յայտարարեր ինքզինքը, այլ պայքարելու այն ամէն միջոցներով, զորս իր խորամանկութիւնը կը հայթայթէին։

Պ. տը Ռուվրէյ, յամրաբար, սեղանին վրայ դրաւ նամակը, եւ ձայնով մը, զոր հանդարտեցնել կը ջանար, յարեց.

— Բլոթիլտ, արդարեւ, ձեր ներկայութիւնը այս տան մէջ, կրնայ այդ նամակով բացատրուիլ... Միայն կը մնայ պատասխանել սա աղուն նկատմամբ, զոր մայրական սիրով մը կը համբուրէիք...

Այն ցաւագին հեգնութիւնը, որով դուքսը շեշտած էր այս վերջին բառերը, սարսուռ ազդեց Բլոթիլտի մինչեւ իր էութեան ներքին ալքերը։

Արտեւանունքները ընդհարեցան յուսահատօրէն։

Ի՞նչ կրնար պատասխանել այդ ահռելի հարցապնդումին։

Քանի մը վայրկեան լռութիւն տիրեց։

Բայց, յանկարծ, Ֆրանսուազ Պոտուէն յառաջացաւ։

— Ձեր կնոջ կը հարցնէք թէ ո՞վ է այդ փոքր աղջիկը, հարցուց շատ բնական ու հանդարտ շեշտով մը, բայց շատ պարզ է տարիկս... իմ զաւա՛կս է...

Պ. Ռուվրէյ ի լուր այդ պատասխանին, անբացատրելի նայուածք մը ձգեց կնոջ վրայ, ափսոսանքի ու փրկութեան զգացումներով տոգորուած, մինչ փոքրիկն Հանրիի մայրը յաղթականօրէն կը դիտէր Մատլէնը։

Բարիզի գործաւորուհին մրցակից կը հանդիսանար Ժան Կլէարի կնոջ։

Նախ այս վերջինը կրցած էր առաջին արդարացումը գտնել, որ մեղմացուցած էր անխուսափելի ընդհարումը։

Ֆրանսուազ, իր անկարողութիւնը նուաստացում կը համարէր իրեն համար, որով չէր կրցած հարկ եղած օգնութիւնը նուիրել Մատլէնի, ինքզինքը կը մեղադրէր, արթնամտութեան իր պակասին համար, թէեւ ի վերջոյ յաջողած էր գտնել այդ վճռական ու հիանալի հնարքը։

Կարծես թէ Պ. տը Ռուվրէյ ազատեցաւ զինքը ճնշող ահռելի ծանրութենէն։

(Շարունակելի)